

2014

VNF

aviisi

VERENIGING NEDERLAND-FINLAND
ALANKOMAAT-SUOMI YHDISTYS

1

Inhoud

Van het bestuur	3
VNF Algemene Ledenvergadering	6
Foto's van ons jubileumfeest op 26 oktober 2013 in Leiden	8
De VNF, de Vereniging Nederland-Finland, 90 jaar oud!	12
Een bezoek aan het Pentala eiland	14
Van ballonnetje tot ?????	21
Finse vrouwendagen voor 26e keer	24
In de Viena Karelische dorpen van Finland zijn de tradities deel van het dagelijks leven	26
Iedere dag Kalevaladag	34
Column: Opnieuw over bomen	40
Componist Magnus Lindberg uitvergroot	51
Toeval bestaat niet	43
Kleintjes	48
Anja en Dick Guldemond in Finland	50
Het mysterie van de Wolfsgrot in Kristiinankaupunki	54
Belangrijke adressen	61
Word lid!	62

 aviisi

Colofon

Jaargang 23 (2014), nummer 1

De Vereniging Nederland-Finland werd opgericht op 27 oktober 1923. Aviisi is het officiële magazine van de vereniging en verschijnt vijf keer per jaar. Leden van de vereniging ontvangen Aviisi gratis.

Eindredactie

Hans Adamse (hoofdredacteur),
aviisi@vnf.nu
Minna Räty (Fins), aviisi@vnf.nu

Eindverantwoording

het bestuur

Vormgeving

Daniël Loos,
info@bureaucontrapunt.nl

Drukwerk

Via ASB drukwerk-begeleiding

Opklage 550

ISSN 1566-8542

Kopij

Kopij voor de volgende Aviisi kan per e-mail voor 26 februari 2014 aan het secretariaat gezonden worden: aviisi@vnf.nu.

Kopij kan worden aangeleverd in één van de volgende bestandsformaten: Word, RTF of ASCII tekst. Beelden in de hoogst beschikbare kwaliteit aanleveren (ca. 2000 pixels of meer).

De verantwoordelijkheid voor de inhoud van artikelen in Aviisi die door derden geschreven zijn, ligt bij de betreffende auteurs. De redactie van Aviisi behoudt zich het recht voor artikelen in te korten of niet te plaatsen.

Bestuur Vereniging Nederland-Finland

Voorzitter

Elina Peltola, voorzitter@vnf.nu

Vice-voorzitter

Ledenwerving en advertenties

Jacques Groenendijk, vice-voorzitter@vnf.nu

Bestuurslid PR & Aviisi

Marjo Kool, pr-aviisi@vnf.nu

Erelid

Ambassadeur van Finland, mevr. Liisa Talonpoika

Website VNF

www.vnf.nu

Ad Bats (webmaster), webmaster@vnf.nu

Peter Glebbeek (technisch beheer)

Ledenadministratie & secretariaat

Jacques Groenendijk, info@vnf.nu

06-55802120

Bankrekening vereniging

NL 39 ABNA 0549 2867 05 te Den Haag

Van het bestuur

De beste wensen voor 2014, geachte lezers van Aviisi!

Tijdens het schrijven van dit artikel zijn we reeds in het midden van de wintermaand januari, terwijl het buiten +10,5 graden is en in de tuin zich reeds nieuwe bloemknoppen en het begin van bladgroei laat zien.

Het is een genoegen geweest om een heel jaar bij de activiteiten van VNF betrokken te zijn geweest en snel is het gegaan. In aanvulling op het normale programma, hebben we de Facebook-pagina geactiveerd, Aviisi vernieuwd en we werken hard aan de nieuwe VNF website. Ik geniet van elke nieuwe taak

die we als team succesvol hebben afgerond en elke nieuwe "Like" klik op Facebook geeft nieuwe energie.

Marjo Kool

De zoektocht naar nieuwe bestuursleden voor de Vereniging Nederland-Finland heeft tot een positief resultaat geleid: In de komende algemene ledenvergadering gaan we drie nieuwe kandidaten voorstellen. Dit brengt nieuwe frisse ideeën in onze activiteiten en bevordert het om meerdere activiteiten te organiseren. We komen hier in het volgende nummer op terug.

3

Johtokunnalta

Hyvää uutta vuotta 2014 Arvoisat Aviisin lukijat!

Artikkelia kirjoitellen sani tammikuun puolivälissä olemme keskellä talvikautta, mutta ulkona on +10,5 C ja puutarhassa uudet kukannuput sekä lehdenalut odottavat puhkeamistaan.

Minulla on ollut ilo olla mukana VNF:n toiminnassa kokonaisen vuoden ympäri ja vauhtia on piisannut. Tavanomaisten ohjelmien lisäksi olemme aktivoineet Facebook'a, uudistaneet Aviisi-julkaisun sekä tällä hetkellä uudistamme VNF:n webbisivuja. Nautin jokaisesta onnistuneesta uudesta tehtävästä jonka

olemme tiiminä saaneet toteutettua ja uudet "Like" klikkaukset Facebook:ssa tuovat uutta energiaa.

Vereniging Nederland-Finland uusien jäsenten haku -ilmoitus on tuottanut positiivista tulosta: Yleisessä jäsenkokouksessamme esittemme kolme uutta tuoreutta hallituksen jäsenkandidaattia. Tämä tuo uusia virkeitä ideoita toimintaamme ja edesauttaa moninaisten aktiviteettien järjestämisessä. Näihin palaamme seuraavassa numerossa paremmin.

De hoogtepunten van het voorjaarsprogramma zijn: 9 maart , de VNF algemene ledenvergadering, en 10 mei organiseren we een gezellige en ontspannen brunch cruise in de Leidse wateren. Hierover informeren we meer wanneer we de verdere details hebben bepaald.

Voor het herfstprogramma stellen we graag een nieuwe activiteit voor: Rapujuhlat (rivierkreeften-feest). We kunnen de rapu-juhlat aanvangen met een korte presentatie over de traditie en een korte cursus geven hoe de rivierkreeftjes ter hand te nemen. U kunt andere interessante activiteiten aan het VNF doorgeven via email *PR-Aviisi@vnf.nu* en we proberen zo veel mogelijk een afwisselend programma op te stellen voor 2014, dat onze leden blijft interesseren.

4

Kevään tapahtumien kohokohtia ovat; 9.3. VNF:n yleinen jäsenkokous ja 10.5. järjestettävä mukava ja rento brunssi-risteily Leidenin vesistöissä. Jälkimmäisestä ilmoitamme tarkemmat tiedot heti kun yksityiskohdat saadaan sovittua.

Syksyn ohjelmaan ehtomamme uutta ohjelmanumeroa: Rapu-juhlat. Voimme alustaa rapu-juhlat tradition esittelyllä sekä lyhyellä rapujen kuorinnan kurssilla. Muita kiinnostavia tapahtumatoiveita saa laittaa laittaa tiedoksi VNF:lle mailitse osoitteeseen *PR-Aviisi@vnf.nu* ja yritymme toteuttaa mahdollisuksien mukaan vaihtelevan vuosiohjelman vuodelle 2014, joka jaksaa innostaa jäseniämme.

Een goed begin van het nieuwe jaar toegewenst voor iedereen en tot ziens!

Namens het bestuur,

*Marjo Kool
PR-Aviisi, Facebook en website*

Hyvää alkanutta vuotta kaikille ja näke-miin!

Hallituksen puolesta,

*Marjo Kool
PR-Aviisi, Facebook ja website*

Agenda

Datum	Evenement	Locatie / Adres
1-2 t/m 11-5 2014	Tentoonstelling, Marimekko, design for a happy life	Kunsthal Rotterdam Museumpark, Westzeedijk 341
8-2-2014 , 20.15-22.15 uur	Helsinki Philharmonic Orchestra - John Storgards: Madetoja (Kullervo), Beethoven (Pianoconcert nr 3), Stravinsky (Petroesjka)	Eindhoven, Muziekgebouw
15-2-2014 , 20.15-22.15 uur	Jukka-Pekka Saraste met Het Residentie Orkest: Debussy (Khamma), Sibelius (Pohjola's dochter), R. Strauss (Sluierdans en slotscène uit 'Salomé', Suite 'Der Rosenkavalier')	Den Haag, Dr. Anton Philipszaal
28-2-2014 , 20.15-22.15 uur	Susanne Mälki met Symfonieorkest Koninklijk Conservatorium & Codarts: Mahler (Symfonie nr 10), Schönberg (Erwartung)	Den Haag, Dr. Anton Philipszaal
5-3-2013	Juxtapose, Cecilia Moisio	Drachten, De Lawei
9-3-2014	ALV + lezing Reddingsoperatie van Nobile door Michelle van Dijk	Residentie Finse ambassadeur Van Hogenhoucklaan 52, Den Haag
4-4-2014	Juxtapose, Cecilia Moisio	Arnhem, Schouwburg Musis Sacrum
5 + 6-4-2014	Finse Vrouwen Dagen	Nunspeet, Sparrenhorst Conference Center
10-5-2014	Rondvaart en brunch	Leidse wateren
15-5-2014, 20.30 uur	Magnus Lindberg, New European Ensemble (zie p. 51)	Amsterdam, Muziekgebouw aan 't IJ
16-5-2014, 20.30 uur	Magnus Lindberg, New European Ensemble (zie p. 51)	Den Haag, Korzo Theater
21-6-2013	Midzomernachtfest, Juhannus	Locatie Klaas v. Donderen, Harkstede

Voor meer gedetailleerde informatie kunt u de websites bezoeken van de locaties of via een mail naar vice-voorzitter@vnf.nu. Opgeven van deelname aan de activiteiten van de VNF via info@vnf.nu of tel. nr. 06-55802120.

5

Päivämäärä	Tapahtuma	Paikka
1-2 – 11-5 2014	Marimekon näyttely, design for a happy life	Kunsthal Rotterdam Museumpark, Westzeedijk 341
8-2-2014 , klo 20.15-22.15	Helsinki Philharmonic Orchestra	Eindhoven, Muziekgebouw
15-2-2014 , klo 20.15-22.15	Jukka-Pekka Saraste yhdessä Het Residentie Orkesterin kanssa	Den Haag, Dr. Anton Philipszaal
28-2-2014 , klo 20.15-22.15	Susanne Mälki yhdessä Symfonieorkest Koninklijk Conservatoriumin kanssa & Codarts	Den Haag, Dr. Anton Philipszaal
5-3-2013	Juxtapose, Cecilia Moisio	Drachten, De Lawei
9-3-2014	Yleinen jäsenkokous + luento	Suomen Suurlähettilään virka-asunto Van Hogenhoucklaan 52, Den Haag
4-4-2014	Juxtapose, Cecilia Moisio	Arnhem, Schouwburg Musis Sacrum
5 + 6-4-2014	Suomalaisen Naisen Päivät	Nunspeet, Sparrenhorst Conference Center
10-5-2014	Kiertooajelu ja brunch	Leiden
15-5-2014, klo 20.30	Magnus Lindberg, New European Ensemble	Amsterdam, Muziekgebouw aan 't IJ
16-5-2014, klo 20.30	Magnus Lindberg, New European Ensemble	Den Haag, Korzo Theater
21-6-2013	Juhannus	Klaas v. Donderen perheen luona Harkstedessa

Lisätietoa tapahtumapaikkojen kotisivulta tai kysymällä e-mail osoitteesta vice-voorzitter@vnf.nu. Alankomaat-Suomi Yhdistyksen tapahtumiin ilmoittautumiset sähköpostitse osoitteeseen info@vnf.nu tai soittamalla numeroon. 06-55802120.

Zondag 9 maart 2014 13.00 uur

VNF Algemene Ledenvergadering

Het bestuur van de Vereniging Nederland-Finland nodigt alle leden van harte uit voor de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering (ALV) op zondag 9 maart a.s. De ALV wordt gehouden in de residentie van de Finse ambassadrice Liisa Talonpoika in Den Haag. De ALV wordt gecombineerd met een presentatie over de reddingsoperatie van Nobile door Michelle van Dijk.

De ALV begint om 13.00 uur.

De agenda van de ALV is als volgt:

1. Opening
2. Mededelingen en ingekomen stukken
3. Goedkeuring van de notulen van de ALV d.d. 3 maart 2013

De notulen zullen uiterlijk op 3 februari 2014 op onze website www.vnf.nu worden geplaatst.

4. Jaarverslag van de secretaris

Het jaarverslag van de secretaris zal uiterlijk op 3 februari 2014 op onze website www.vnf.nu worden geplaatst.

5. Jaarverslag van de penningmeester

6. Verslag van de kascommissie

7. Benoeming van de kascommissie voor het jaar 2015

8. Bestuursverkiezing

Aftredend zijn:

- Jacques Groenendijk (*niet herkiesbaar*)
 - Bert Spierings (*niet herkiesbaar*)
- Kandidaten voor het bestuur zijn:*
- Marco Blankestijn (*penningmeester*)
 - Sonja Meskanen (*redactie Aviisi*)
 - Mikko Lissing (*secretariaat*)

Sunnuntaina 9. maaliskuuta 2014 klo 13.00

Alankomaat-Suomi Yhdistyksen yleinen jäsenkokous

Alankomaat-Suomi Yhdistyksen johtokunta haluaa toivottaa kaikki jäsenensä tervetulleeksi yleiseen jäsenkokoukseen sunnuntaina 9. maaliskuuta 2014. Kokous pidetään Suomen suurlähettämässä Liisa Talonpojan virka-asunnolla Haagissa. Kokous alkaa kello 13.00. Kokouksen yhteydessä luennoi Michelle van Dijk aiheesta "Nobilen Pelastusoperaatio".

Kokous:

1. Aloitus
2. Ilmoitusluontoiset asiat ja posti
3. 3. maaliskuuta 2013 pidetyn yleisen jäsenkokouksen muistiinpanojen hyväksyminen (pöytäkirja luettavissa kotisivuilamme www.vnf.nu 03. helmikuuta lähtien)
4. Sihteerin laatima vuosikertomus (vuosikertomus on luettavissa kotisivuilamme www.vnf.nu 03. helmikuuta lähtien).
5. Rahastonhoitajan laatima vuosikertomus
6. Tilintarkastajien raportti
7. Tilintarkastajien nimeäminen vuodelle 2015
8. Johtokunnan äänestys

Overeenkomstig art. 9 lid 1c van de Statuten kunnen door tenminste zes gewone leden tegenkandidaten schriftelijk bij het secretariaat worden aangemeld, tenminste zes dagen voor de dag van de vergadering.

9. Begroting 2014

10. Activiteitenplan 2014

11. Bezetting secretariaat

12. Informatie voor de leden en algemene informatie

13. Rondvraag

14. Sluiting

Na de ALV en een korte pauze zal vanaf 15.00 uur een interessante presentatie gegeven worden over "Reddingsoperatie van Nobile".

Graag ontvangen wij uw aanmelding voor de ALV en presentatie uiterlijk 26 februari bij het secretariaat per email info@vnf.nu of per telefoon 06-55802120.

Johtokunnasta poistuvat:

• Jacques Groenendijk (ei uudelleenvalittavissa)

• Bert Spierings (ei uudelleenvalittavissa)

Ehdokkaat johtokunnan uusiksi jäsenksi:

• Marco Blankestijn (rahastonhoitaja)

• Sonja Meskanen (Aviisi)

• Mikko Lissing

Artikla 9 kohdan 1C mukaisesti voidaan mahdolliset muut johtokunnan jäsenkandidaatit ilmoittaa kirjallisesti sihteeriille viimeistään 6 päivää ennen kokousta ja vähintään 6 jäsenen suosituksen perusteella.

9. Kustannuslaskelma vuodelle 2014

10. Toimintasuunnitelma vuodelle 2014

11. Jäsentiedotteet sekä yleinen informaatio

12. Kyselykierros

13. Päätös

Yleisen jäsenkokouksen päätyttyä pideätään lyhyt tauko, jonka jälkeen Michelle

WELKOM!

Het bestuur Vereniging Nederland-Finland

Adres en route: Van Hogenhoucklaan 52, 2596 TE Den Haag

Met de auto zie routebeschrijving op www.googlemaps.com of www.anwb.nl

Openbare vervoer: buslijn 28 richting Clingendaal vanuit het Centraal Station Den Haag, uitstappen op halte van Hoytemastraat. De halte ligt op 5 minuten loopafstand van van Hogenhoucklaan 52. Zie meer informatie www.ov9292.nl
Parkeren: Voor de residentie is parkeren gratis op zondag

van Dijk pitää mielenkiintoisen luennon Nobilen pelastusoperaatiosta.

Ilmoittautumiset 26. helmikuuta mennessä sihteeriille sähköpostitse info@vnf.nu tai puhelimitse 06-55802120.

TERVETULOA!

Alankomaat-Suomi Yhdistyksen johtokunta

Osoite ja reitti: Van Hogenhoucklaan 52, 2596 TE Den Haag

Autolla katso tarkka reittiselostus: www.googlemaps.nl tai www.anwb.nl sivulta.

Julkinen liikenne: linja-auto nr. 28 Den Haag Centraal rautatieasemalta Clingendael suuntaan, jää pois pysäkillä van Hoytemastraat. Pysäältä n 5:n minuutin kävelymatka Van Hogenhoucklaanille. Katso enemmän tietoa www.ov9292.nl

Pysäköinti: Suurlähettilään virka-asunnon edessä pysäköinti on maksutonta sununtaina.

Foto's van ons jubileumfeest op 26 oktober 2013 in Leiden

De foto's van ons jubileumfeest waren nog niet allemaal klaar bij het perse gaan van ons vorige nummer van Aviisi. Vandaar dat we hierbij u een compilatie laten zien van een deel van de gemaakte foto's die een goede sfeerimpressie tonen van een geslaagd feest. Op onze website (www.vnf.nu) staat de volledige serie foto's.

8

Leidenin 26. Loka- kuuta 2013 olleen 90-vuotisjuhlamme valokuvat

Yhdistyksemme 90-vuotisjuhlan valokuvat eivät olleet vielä koossa Aviisin viime numeron mennenä painoon. Sen takia ohessa valikoima kuvia mistä käy hyvin ilmä onnistuneen juhlan tunnelma. Kuvia voi katsella laajemmin kotisivuillamme www.vnf.nu.

De VNF, de Vereniging Nederland-Finland, 90 jaar oud!

Peter
Starmans

In verkorte vorm overgenomen, met toestemming van de auteur, uit Noorderlicht 2013-4:

Hier voor me ligt nummer 4/2013 van Aviisi, het jubileumnummer van de VNF, getiteld: 'De Vereniging Nederland-Finland door de jaren heen, 1923 – 2013'. De Vereniging Nederland-Finland werd opgericht in het jaar 1923 en is nu negentig jaar oud. Onze zustervereniging in Nederland is dus een stuk ouder dan onze Ne-

derlandse Vereniging in Finland (NVfF), die pas begin 1937 is begonnen. We feliciteren de VNF graag en orecht met de bereikte leeftijd en wensen haar nog vele jaren van groei en bloei toe! Er zijn tussen de besturen van onze verenigingen al contacten geweest vanaf eind jaren negentig en het is op deze manier fijn, ons weer daaraan wat meer te herinneren.

Het was een genot, artikel na artikel te lezen. Opvallend is ook hier de voorbeeldige politiek van Aviisi, de teksten meteen in twee talen te leveren, de Nederlandse en de Finse. Dat geeft uiteraard een goede basis voor een bredere lezerskring.

In meerdere hoofdstukken wordt er

12

VNF, Alankomaat-Suomi Yhdistys, 90 vuotta!

Kirjoittajan luvalla lyhennetyssä muodossa lainattu kirjoitus, joka julkaistiin Noorderlicht numerossa 2013-4:

Edessäni on VNF:n juhlavuoden Aviisin erikoisnumero 4/2013. Sen otsikko on "Alankomaat-Suomi yhdistys vuosien 1923-2013 varrella". Alankomaat-Suomi yhdistys perustettiin vuonna 1923 ja on nyt 90 vuotta vanha. Sisaryhdistyksemme Alankomaissa on näin ollen hiukan vanhempi kuin oma Alankomaat yhdistyksemme Suomessa (NViF), joka aloitti toimintansa vasta vuoden 1937 alussa. Onnittelemme Alankomaat-Suomi yhdistystä vilpittömästi saavutetusta eliniästään, ja toivotamme yhdistykselle vielä

vuosien kasvua ja kukoistamista! Yhdistyksiemme hallitusten välillä on ollut kontaktia jo yhdeksänkymmentä luvun lopulta ja on hienoa muistaa sitä tällä tavalla.

Oli ilo lukea Aviisin erikoisnumerosta artikkeli toisensa jälkeen. Huomiota herätävä asia on Aviisin esikuullinen politiikka; kaikki tekstit löytyvät sekä Hollanniksi että Suomeksi, ja tällä tavalla saavutetaan luonnollisesti suurempi lukijakuntakin.

Useissa kirjoituksissa kerrotaan yksityiskohtaisesti Alankomaat-Suomi Yhdistyksen historiasta, myös yhdistyksen alkuvaiheesta 1920-luvulla, joka on mahdollista siksi että pääsy vanhoihin digitaal-

uitvoerig ingegaan op de geschiedenis van de VNF. Geschreven wordt ook over het begin ervan, in de jaren twintig, wat mogelijk is geworden door de toegang tot gedigitaliseerde oude kranten, oude archieven van de Finse ambassade en fotomateriaal dat beschikbaar is gesteld door familieleden van de oprichters van de vereniging. Voorts gaat het onder andere over goede contacten tussen Prins Hendrik en de VNF. Ook de professionele opzet en de publiciteitspolitiek van de vereniging gedurende de vooroorlogse jaren krijgen in het boek ruimschoots de aandacht.

Verder staan in het boek ook meer recente gebeurtenissen, waarbij meerdere leuke anekdotes en speelse indrukken.

Wat betreft de nabije toekomst van de vereniging formuleert het bestuur van de Vereniging Nederland Finland in een hoofdstuk met de veelzeggende titel 'De komende tien jaar op weg naar ons

isiin lehtiarkistoihin on avautunut jonkin aikaa sitten, sekä Suomen lähetystön vanhoja arkistoja sekä valokuvamateriaalia ovat päässeet tutkimaan henkilöt jotka ovat yhdistyksen perustajajäsenten perheenjäseniä. Artikkelit kertovat edelleen VNF:n ja prinssi Hendrikin välillä olleesta kontaktista. Yhdistyksen ammattimainen toiminnan suunnittelu ja julkisuuspolitiikka sotaa edeltävinä vuosina saa erikoisnämerrossa myös paljon huomiota.

Artikkeleista löytyy myös uudempia taapumia, muun muassa useita hauskoja kaskuja, ja leikillisiä vaikutelmia.

Mitä tulee yhdistyksen lähitulevaisuuteen, asettaa yhdistyksen hallitus muutaman kysymyksen paljon kertovalla otsikolla nimetyssä luvussa: "Seuraavat kymmenen vuotta ennen satavuotisjuhlaa". Nämä kysymykset voisivat olla hyviä myös Alankomaat Yhdistyksen hallitukselle Suomessa, siitätäkin huolimatta että

'eeuwfeest' een paar vragen, die lijkt me ook vragen kunnen vormen voor het bestuur van de Nederlandse Vereniging in Finland. Het zijn vragen, waarop het maar moeilijk is, een sluitend antwoord te geven. *"Hoe ontwikkelt zich het ledenaantal? Hoe ontwikkelt zich de individualisering en het gevoel voor het verenigingsleven? Wat verwachten onze leden van het bestuur? Hoe gaat de communicatie verlopen in deze tijd?"*

Interessante vragen, waarbij zoals in het begin aangestipt wellicht een nauwere samenwerking tussen de verenigingen een overweging meer dan waard zou kunnen zijn.

*Peter Starmans
Oud-voorzitter van de NVfF*

13

niihin on vaikea antaa pitävä vastauksia: *"Miten yhdistyksen jäsenmäärä kehittyy? Miten yksilöllistyminen ja yhdistyselämään liittyvä yhteisöllisyuden tunne kehittyvät? Mitä jäsenemme odottavat hallitukselta? Miten kommunikaatio tulee kulkemaan tässä ajassa?"*

Mielenniintoisia kysymyksiä, joiden mukaan - kuten alussa todettiinkin, voisi tiiviimpi yhteistyö näiden kahden yhdistyksen välillä olla enemmänkin kuin arvokasta.

*Peter Starmans
NViF:n entinen puheenjohtaja
Käännös: Anne Hellström*

Een bezoek aan het Pentala eiland

Arnold
Pieterse

In het jubileumboek ter gelegenheid van het 90-jarig bestaan van de Vereniging Nederland-Finland (Aviisi 2013-4) heb ik, samen met Rune Frants en Evert Schut, een hoofdstuk geschreven over de Nederlandse ambulance naar Finland in 1940. Het personeel van deze ambulance, misschien kan beter gezegd worden mobiel ziekenhuis, bestond uit Nederlandse artsen en verpleegkundigen die in Finland oorlogsgewonden hebben geopereerd en verzorgd in de periode 1 april - 16 juli 1940.

Omdat de groep, door het uitbreken van de oorlog in Nederland in mei 1940, niet meer kon terugreizen zonder speciale Duitse reisdocumenten, hebben de meesten van hen na 16 juli anderhalve maand doorgebracht in twee huizen op

het eiland Pentala. Dit eiland in de gemeente Espoo, bij de ingang van de Espoonlahti, ligt hemelsbreed ongeveer 15 km van het centrum van Helsinki. Pas op 5 september 1940 was het zo ver dat de leden van de ambulance naar Nederland konden terugreizen.

We weten niet waarom juist voor deze verblijfplaats is gekozen om op de Duitse documenten te wachten. Omdat een ge-regelde pendeldienst met het vasteland nodig was, bijvoorbeeld voor het inlaan van levensmiddelen, lijkt het op het eerste gezicht niet de meest praktische oplossing. Maar de kosten zullen wel een rol hebben gespeeld en bovendien was het eiland, na de zware tijd die het team had doorgemaakt in twee tijdelijke ziekenhuizen in Vierumäki en Helsinki, een waar

14

Vierailu Pentalan saarella

Kirjoitin yhdessä Rune Frantsin ja Evert Schutin kanssa Alankomaat-Suomi Yhdistyksen 90-vuotisjuhlakirjaan varten (Aviisi 2013-4) artikkelin Hollantilaisen kenttä-sairaalan saapumisesta Suomeen vuonna 1940. Tämän kenttäsairaalan - tai ehkä pi-kemminkin liikkuvan sairaalan - henkilökuntaan kuului alankomaalaisia lääkäreitä ja sairaanhoitajia, jotka operoivat ja hoiti-vat Suomessa sotavammoja 1. huhtikuuta – 16. heinäkuuta 1940.

Alankomaissa puhkesi sota touko-kuussa 1940, ja tämän vuoksi ryhmä ei enää voinut palata takaisin kotiin ilman erityisiä saksalaisia matkadokumentteja. Tämän vuoksi useimmat heistä majoitui-vat pestinsä loputtua vielä puoleksitoista kuukaudaksi kahteen Pentalan saarella

sijaitsevaan taloon. Pentala sijaitsee Espoon kunnassa, Espoonlahden kupeessa, ja noin 15 kilometrin päässä Helsingin keskustasta. Ryhmä pääsi matkustamaan takaisin Alankomaihin vasta 5. syyskuuta 1940.

Emme tiedä minkä vuoksi juuri tämä saari valittiin saksalaisten dokumenttien odottelupaikaksi. Se ei vaikuta loogisim-malta vaihtoehdolta, sillä esimerkiksi elintarvikkeiden hankkimista varten pitä-päästä mantereelle, ja tähän tarvittiin kuljetuspalvelua. Mutta luultavasti syy oli kustannuspoliittinen, ja lisäksi saari oli oikea lomaparatiisi ryhmälle, joka oli joutunut kokemaan kovia kahdessa väli-aikaisessa sairaalassa Vierumäellä ja Hel-singissä. Talojen yhteydessä oli sauna, ja

Het oude woonhuis van een visser dat dateert uit de achttiende eeuw. Dit is in een van de twee huizen waarin leden van de Nederlandse ambulance hebben gewoond tijdens hun verblijf op het Pentalan eiland in 1940. | 1700-luvulla rakennettu vanha kalastajan asuintalo. Tämä on yksi kahdesta talosta, joissa alankomaalaisen kenttäsairaalan henkilökunta majaili Pentalassa vuonna 1940.

lisäksi oli mahdollisuus uimiseen, kalastamiseen, soutamiseen ja kauniista ympäristöstä nauttimiseen. Sairaanhoidaja (ja myöhemmin journalisti, katso juhlakirja) Nel Sisin arkisoista löytämäni sairaanhoidaja Gon Honingin kirjoittama runo kuvailee mainosti kenttäsairaalan henkilökunnan päivittäistä elämää Pentalassa.

Saimme skannata Maisa van der Kolkin valokuvia, jotka hänen isänsä, kirurgi Jan Schepel oli ottanut vieraillessaan Pentalassa elokuussa 1940, ja käytimme niitä juhlakirjaan kirjoittamamme artikkelin kuvituksena. Tästä sain kiinnostuksen vieraillella saarella itsekin. Mutta kuinka sinne pääsisi? Karttaa tutkittuani näin, että saari ei ole kaukana Kirkkonummen kunnassa

sijaitsevasta Porkkalanniemestä. Viime vuoden toukokuussa yritin päästää sinne autolla. Mutta siinä osassa Porkkalaa on vain kapeita hiekkateitä ja vastapäisellä rannalla on vain vierekkäisiä yksityisiä mökkialueita. Sieltä ei pystynyt tarkastelemaan minkälainen saari Pentala on. Pian ymmärsin, että tämä osa Porkkalasta oli varmasti ollut asumaton vuonna 1940, ja saarelle oli luultavasti ollut tuolloin kulkuyhteys vain joko pidemmällä sijaitsevasta Espoosta tai Helsingistä.

Internetistä luin, että saari on suosittu yksityisten huviveneiden pysähdyspaikka. Mutta minulla ei ole venettä, joten olinkin jo luopunut ajatuksesta päästää koskaan vierailemaan saarella. Mutta

vakantieparadijs. Bij de huizen was een sauna, er kon worden gezwommen, gevist, geroeid en genoten van een schitterende omgeving. Het gedicht dat de verpleegster Gon Honig heeft geschreven en dat ik heb gevonden in het archief van de verpleegster en latere journaliste Nel Slis (zie jubileumboek), geeft heel treffend de dagelijkse bezigheden weer van het ambulanceteam op Pentala.

Ook omdat we van Maisa van der Kolk foto's hadden mogen scannen die haar vader, de chirurg Jan Schepel, in augustus 1940 tijdens een bezoek aan het Pentala-eiland heeft gemaakt, en die we hebben gebruikt voor het hoofdstuk in het jubileumboek, werd ik toch wel erg nieuwsgierig om zelf eens op het eiland te gaan kijken. Maar hoe daar te komen? Op de kaart zag ik

Op de voorgrond het kalastamöki en op de achtergrond het oude woonhuis van een visser waarin leden van de Nederlandse ambulance hebben gewoond in 1940. | Etualalla kalastajanmökki, ja taustalla vanha kalastajantalo, jossa alankomaalaisen kentäsaairaalan henkilökunta majaili vuonna 1940.

Woonkamer in vissershuis. | Kalastajantalon olohuone.

dat het eiland heel dicht bij de kust ligt van het Porkkala schiereiland in de gemeente Kirkkonummi. Met de auto heb ik in mei vorig jaar een keer geprobeerd daar te komen. Maar in dat gedeelte van het Porkkalagebied zijn alleen smalle zandwegen en de kust tegenover het eiland bestaat

uit aaneengesloten particuliere terreinen met zomerhuizen. Veel van het Pentala-eiland was daarvandaan niet te zien. Al snel begon het mij duidelijk te worden dat dit deel van het Porkkalagebied in 1940 min of meer onbewoond moet zijn geweest en dat toenertijd Pentala waarschijnlijk alleen bevoorraad werd vanuit het verder afgelegen Espoo of Helsinki.

Op het internet las ik dat het eiland een populaire aanlegplaats is voor particuliere plezierboten. Maar ik heb zelf geen boot en had de moed al opgegeven om er ooit een keer voet aan wal te zetten. Tot heel toevallig mijn oog viel op een aankondiging op het internet dat het museum van Espoo (*Espoon kaupunginmuseo*) vorig jaar in het weekend van 16, 17 en 18 augustus een speciaal programma op Pentala zou organiseren. Deze *saaristopäivät* zijn een voorbereiding op de opening van een museum (*saaristomuseo*), over een paar jaar, op Pentala (de oude huizen op

sitten sattumalta huomasin internetissä ilmoituksen, että Espoon kaupunginmuseo oli järjestämässä saarella tapahtuman 16.-18. elokuuta. Nämä saaristopäivät liittyivät Espoon kaupungin suunitelmiin avata alueelle saaristomuseo parin vuoden sisällä (saaren vanhat talot tulevat olemaan osa museota). Kävi ilmi, että saaristopäivien aikana saaren ja monien lähellä sijaitsevien venesatama-alueiden väillä oli säännöllinen veneylehtys.

Koska olin museon internet-sivuilla huomannut ilmoituksen, jossa pyydettiin ihmisiä lähetämään Pentalaan liittyviä valokuvia ja tarinoita/anekdotteja, otin yhteyttä museon johtajaan, Timo Tuomen. Hän ei tiennyt mitään alankomaalaisesta kenttäsairaalasta, mutta oli kuitenkin erittäin kiinnostunut aiheesta, ja ehdotti että tapaisimme Pentalan saarella 17. elokuuta.

Tuumasta toimeen. 17. elokuuta viime

Kamer in vissershuis. | Huone kalastajantalossa.

het eiland zullen een onderdeel worden van het museum). En wat bleek, tijdens deze *saaristopäivät* werd een regelmatige bootverbinding onderhouden tussen het eiland en verschillende jachthavens op het vasteland.

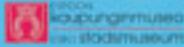
Omdat ik een bericht zag op de website van het museum waarin gevraagd werd om oude foto's en verhalen/anekdotes die betrekking hebben op Pentala, heb ik

vuonna matkustin saarelle Marjatan ja kahden muun suomalaisen perheenjäseneni kanssa pienellä risteilyaluksella, joka ajoi viikonloppuisin säännöllistä reittiä Espoossa sijaitsevasta Soukan venesatamasta. Matka kesti noin 20 minuuttia.

Pian maihinnousun jälkeen löysimme ne kaksi taloa, joissa kenttäsairaalan jäsenet olivat majottuneet. Yksi talo, jossa oli asunut kalastaja, oli remontitavana, mutta toinen oli avoinna yleisölle. Mainittavan arvoista on, että talo oli rakennettu jo 1700-luvulla. Seinät oli koristeltu erikoisin tapetein, mikä oli varmasti ylellistä kalastajantaloissa. Toinen talo, Rosengård, joka näkyy myös Maisan isän vuonna 1940 ottamissa kuvissa, näytti ränsistyneeltä. Meille kerrottiin, että lähitulevaisuudesta sekin tultaisiin kunnostamaan. Kartalla 'kalastajantalo' on numero 1 ja Rosengård numero 3. Ka-

1. Matkailajämsäkkö
2. Ranta-siltta ja arkkitehtuurit
- arkkitehtuurin historiallisuus
- suurten taloja (suojeltu yleisöltä)
3. Juhlakirjan tekstistä
- kulttuurihistoria
4. Käytävä
5. Verkkosivut
6. Täppilämmeköökki
- puunvalmistaja keittiö
- metsätaloustekniikka
7. Elias hope (HVE)
8. Naavetta ja tervon
9. Panssi

Kaart met de bezienswaardigheden op het Pentala eiland. |

Kartta, johon on merkitty Pentalan saaren nähtävyydet.

contact opgenomen met de directeur van het museum, Timo Tuomi. Hij bleek niets te weten van de Nederlandse ambulance, maar was wel heel erg geïnteresseerd, en stelde een ontmoeting voor op het Pentala-eiland op zaterdag 17 augustus.

Zo gezegd, zo gedaan. Op 17 augustus vorig jaar ben ik met Marjatta en twee

Het kalastamökkki in 1940. | Kalastajanmökki vuonna 1940.

lastajanmökki, joka näkyy toisessa Maisan isän ottamassa kuvassa, on merkity karttaan numerolla 2. Juhlakirjan tekstissä mainitaan, että jotkut kenttäsairaalalla jäsennistä olivat asuneet kalastajanmökissä, mutta tuolloin emme vielä tienneet

Finse familieleden met een klein type rondvaartboot, die in dit weekend een geregelde dienst onderhield vanuit de jachthaven van Soukka in Espoo, naar het eiland overgevaren. Dit tochtje duurde ongeveer 20 minuten.

Na aankomst konden we al snel de twee huizen vinden waar de leden van de ambulance in 1940 hebben vertoefd. Het ene huis, waar een visser had gewoond, werd gerestaureerd, maar het was open voor het publiek. Wat heel bijzonder is, het huis is al gebouwd in de achttiende eeuw. De muren waren opgesierd met heel bijzonder behangpapier, wat toch een luxe lijkt voor een huis van een visser.

Het andere huis, de Rosengård, dat in 1940 ook is gefotografeerd door de vader van Maisa, zag er wat vervallen uit. Maar ons werd verteld dat het in de nabije toekomst ook zal worden gerestaureerd. Op de kaart is het 'vissershuis' nummer 1 en de Rosengård nummer 3. Het kalastamökk

paljon suuremmasta kalastajantaloista. Kalastajanmökki, jonka näimme myös siältä, on melko pieni, ja on luultavaa, että kenttäsairaalalla väki ei yöpynyt siinä.

Näytti siltä, että paljoakaan ei ollut muuttunut 73 vuodessa. Myös kalastajanmökki seisoo vielä. Oli hienoa saada nähdä omin silmin paikka, jossa kenttäsairaalatiimi oli oleskellut. Todennäköisesti yksikään ryhmästä ei ollut koskaan käynyt uudestaan Pentalassa.

Purjehduspaviljonki Pavenin ravintolassa – joka toimii sata vuotta vanhassa talossa (kartalla numero 9), ja josta on mahtava näköala merelle ja viereisille saarille – saimme jälkeenpäin syödä lautaselliset lohikkeitto ja lasilliset viiniä. Alue sopii hienosti vesiuurheiluun, ja siellä ei ole Alankomaihin verrattuna lainkaan tungosta.

Sen jälkeen sain keskustella pitkään Timo Tuomen, ja kahden hänen työnte-

(vissershutje), dat op een andere foto staat van Maisa's vader, heeft op de kaart nummer 2. In de tekst in het jubileumboek staat dat een aantal leden van de ambulance in het vissershutje hadden verbleven, maar wij wisten toen niet van het bestaan van het veel grotere 'vissershuis'. Het vissershutje, dat wij ook van binnen hebben bekeken, is relatief klein en is vermoedelijk niet door het ambulanceteam gebruikt.

De situatie lijkt dus in 73 jaar weinig te zijn veranderd. Ook het vissershutje bestaat dus nog. Het was toch wel een heel speciale ervaring om met eigen ogen te zien waar het ambulanceteam heeft gebivakkeerd. Het lijkt niet erg waarschijnlijk dat ooit iemand van de groep teruggeweest is op het Pentala-eiland.

In het restaurant van een zeilvereniging (*purjehduspaviljonki Paven*), dat in

Het huis Rosengård in 1940. | Rosengård vuonna 1940.

een honderd jaar oud huis is gevestigd (op de kaart nummer 9) en vanwaar er een prachtig uitzicht is op de zee en naburige eilanden, hebben we vervolgens genoten van een bord zalmsoep en een glas wijn. Het is een heel mooi gebied voor watersporters en, in vergelijking met Neder-

Het huis Rosengård, een van de twee huizen waarin leden van de Nederlandse ambulance in 1940 hebben gewoond. | Rosengård, yksi kahdesta talosta, joissa alankomaalaisen kenttäsairaalan väki asui vuonna 1940.

Een aantal leden van de Nederlandse ambulance op het Pentala eiland in augustus 1940. Helemaal links Rauha Salonen, waarmee de Nederlandse chirurg Jan Schepel in juni 1940 was getrouwd. | Osa alankomaalaisen kenttäisairaan jäsenistä Pentalassa elokuussa 1940. Äärimmäisenä vasemmalla Rauha Salonen, jonka kanssa alankomaalainen kirurgi Jan Schepel avioitui kesäkuussa 1940.

land, verre van druk.

Vervolgens heb ik achter het huis Rosengård, veilig onder een tentzel omdat het inmiddels was gaan regenen, uitgebreid kunnen spreken met Timo Tuomi en

twee van zijn medewerksters. Zij vonden het toch heel vreemd dat de aanwezigheid van dit grote aantal Nederlanders op het eiland in de zomer van 1940, waaronder 23 jonge vrouwen, zo maar in de verte lijkt te zijn geraakt.

De museumleiding vroeg mij om aan het secretariaat van onze vereniging door te geven dat zij graag voor hun bibliotheek een exemplaar van het jubileumboek willen aanschaffen. Eventueel zal in het toekomstige saaristomuseo aandacht worden besteed aan het verblijf van de Nederlandse ambulance op Pentala.

Ik wil iedereen aanraden eens een kijkje te gaan nemen op het Pentala-eiland wanneer, over een paar jaar, het saaristomuseo is geopend. Er zal in de toekomst ook een vaste bootverbinding worden onderhouden met het vasteland.

Arnold Pieterse

Het restaurant Pavel op het Pentala eiland. | Ravintola Pavel Pentalassa.

kijänsä kanssa Rosengårdin takana - turvallisesti katoksen alla, koska yhtäkkiä oli alkanut sataa. Heistä oli outoa, että saarella oli kesällä 1940 oleskellut suuri määrä alankomaalaisia, joista 23 oli nuoria naisia, eikä kukaan tuntunut muistavan asiasta mitään.

Museonjohto pyysi minua lähetämään yhdistyksemme sihteeristölle terveiset, että he ottaisivat mielellään vastaan ko-

pion juhlakirjasta kirjastoaan varten. Tulevassa saaristomuseossa taas mahdollisesti otettaisiin huomioon alankomaalaisen kenttäisairaan oleskelu Pentalassa.

Suosittelen kaikille vierailua Pentalan saarelle, kun saaristomuseo parin vuoden päästä avataan. Tulevaisuudessa saaren ja mantereenväillä tulee myös olemaan säännöllinen lautayhteyks.

Arnold Pieterse

Käännös: Sanna-Mari Kuisma

Van ballonnetje tot ?????

Vorig jaar voorjaar werd ik 's avonds gebeld op het telefoonje van de VNF. Aan de andere kant was de toen nog voor mij onbekende Menno Lenstra uit Kuopio, ex-bestuurslid van de Vereniging Nederland-Finland en voormalig Nederlands diplomaat in het buitenland.

Via de Nederlandse ambassade in Helsinki was hij naar mij verwezen als contactpersoon voor de VNF. Kort samengevat was zijn verhaal dat hij namens een comité uit Kärsämäki sprak dat al jarenlang bepaalde contacten had met Nederland. Die contacten waren ontstaan in 1938 toen er ter ere van de geboorte van prinses Beatrix een ballonnenwedstrijd gehouden was in Nederland en de twee winnaars twee zusjes uit Roermond waren, wier ballonnetje helemaal in Kärsämäki terecht was

gekomen. De afgelopen jaren was er reeds twee keer eerder een delegatie uit dit Finse stadje naar Roermond gekomen en heeft de gemeente Kärsämäki ter herinnering hieraan in die plaats een heuse Nederlandse molen van circa 10 meter hoog gebouwd en geplaatst in een kleurig tulpenveldje langs de A4. Toen Menno Lenstra mij dit verhaal vertelde herinnerde ik me het artikel hierover dat door Arnold Pieterse is geschreven in zijn boek Fins-Nederlandse relaties. Het verhaal was mij dus bekend; een bijkomend verrassend element voor Lenstra was dat ook ik in Roermond woonachtig ben.

De uiteindelijke vraag van Lenstra was of ik een bezoek van hem samen met de Finse gepensioneerde dominee Jorma Niinikoski uit Kärsämäki wilde voorbereiden

Jacques
Groenendijk

Mitä pieni ilmapallo voikaan saada aikaan ?????

Viime vuonna minulle soittiin Alankomaat-Suomi Yhdistyksen numeroon. Soittaja esitti itsensä, silloin minulle vielä tuntemattomaksi, Menno Lenstraksi Kuopiosta. Hän on entinen Alankomaat-Suomi Yhdistyksen johtokunnan jäsen ja hän on myös toiminut Hollannin diplomaattina.

Menno Lenstra oli saanut yhteystietoni Alankomaat-Suomi Yhdistyksen Hollannin Suomen suurlähetyöstöstä. Lyhyesti kerrottuna syytä tähän oli, että hän halusi ottaa yhteyttä yhdistykseemme Kärsämäki-komitean nimissä. Kärsämäki-komitealla oli ollut vuosia yhteyksiä Hollantiin.

Kaikki sai alkunsa vuonna 1938 Beatrixin

syntymän kunniaksi järjestetystä ilmapalolokipailusta. Kilpailun voittivat siskokset Roermondesta. Heidän ilmapallonsa oli leijunut Kärsämäkeen asti. Kärsämäestä on tehty viime vuosina vierailuja Roermondiin pariinkin otteeseen. Kärsämäen kuntaan A4-tien varrelle on myös rakennettu 10 metriä korkea tuulimylly jonka ympärille on istutettu tulppaaneja. Menno Lenstran kerottua asiasta muistinkin lukeneeni siitä Arnold Pietersenin Suomen ja Hollannin suhteista kertovassa kirjassa. Minulle asia oli siis tuttu, Lenstra sen sijaan sai yllätyksekseen kuulla minun asuvan Roermondissa.

Lenstra halusi ottaa minuun yhteyttä

De zusjes van Ass die de ballonnenwedstrijd hebben gewonnen in 1938. | Assin siskokset, jotka voittivat ilmapallokilpailun vuonna 1938.

en faciliteren in Roermond. Concreet hield dit in dat ik van hier uit hun wat adviezen zou geven, een afspraak met de nog levende prijswinnares uit 1938 Greta van Ass, zou regelen en de regionale en lokale media zou uitnodigen om daar ook bij aanwezig te zijn. Tevens wilde de dominee

Niinikoski een aantal notabelen een uitnodiging overhandigen om een ter

herdenking van die ballonnenwedstrijd te houden feestelijke activiteit met het Oulu Kaupungin Orkesteri bij te wonen. Voor deze bijzondere gelegenheid is er een speciale symfonie geschreven door de bekende Finse componist Ulfas Pulkki, met de ballonnenwedstrijd en de Fins-Nederlandse relaties als onderwerp. Na dit telefoontje is er nog meerdere malen overleg geweest tussen Lenstra en mij, wat

Dominee Jorma Niinikoski overhandigt een tafelvlag van Kärsämäki aan burgemeester Cammaert van Roermond. | Pastori Jorma Niinikoski ojentaa Kärsämäen lipun Roermondin pormestari Cammaertille.

pyytääkseen minut mukaan järjestämään matkaa Roermondiin yhdessä eläkkeellä olevan Kärsämäellä asuvan pastori Jorma Niinikosken kanssa. Käytännössä tämä tarkottaisi sitä, että neuvoin heitä käytännönasioissa, sopisin tapaamisen yhdelossa olevan, vuoden 1938 voittajan Greta van Assin kanssa ja hoitelisin yhteydenpidon ja vastaanotot alueellisten ja paikallisten medioiden kanssa. Pastori Niinikoskella oli myös toive kutsua paikallisia silmäätekeviä ilmapallokilpailun muistojuhlaan jonne Oulun Kaupunginorkesteri tulisi esiintymään. Orkesteri tulisi esittämään kuuluisan suomalaissäveltäjä Ulfas Pulkkiisen tapahtumaa varten säveltämän sinfonian. Ilmapallokilpailu ja suomalais-hollantilaiset kontaktit olivat olleet hänen inspiraationsa lähteinen. Saimme järjestettyä tapaamisen Roermondin kulttuuriasioita hoitavan virkamiehen, Kempin, Roermondin pormestarin,

suomalaisen europarlamentaarikon, Suomen Brysselin Kulttuuri Instituutin johtaja Sirpa Hietasen ja Rotterdamin Suomen Merimieskirkon pastori Taru Savelius-Latvuksen ja Suomen Hollannin suurlähetttiläs Liisa Talonpojan yhdessä suurlähetystössä työskentelevien Auli Snikerssin ja Leena Pylvänäisen kanssa.

Menno ja Jorma otettiin kaikkialla sydämessilesti vastaan ja kaikki olivat valmiita kantamaan kortensa kekoon 15. toukokuuta 2014 tapahtuvia juhlallisuksia varten. Suomen Hollannin suurlähetttiläs on

geresulteerd heeft in een afspraak met de Roermondse wethouder van cultuur Kemp en de burgemeester, een afspraak met een Finse afgevaardigde in het Europees Parlement, en Sirpa Hietanen van het Fins Cultureel Instituut voor de Benelux in Brussel, de pastor van de Finse Zeemanskerk in Rotterdam Taru Savelius-Latvus en de nieuwe Finse ambassadeur in Nederland, Liisa Talonpoika samen met Auli Snikkers en Leena Pylvänäinen eveneens van de Finse ambassade in Den Haag.

Overal zijn Menno en Jorma hartelijk ontvangen en hebben ze bijval gekregen voor hun feestelijke activiteit op 15 mei 2014. Overigens heeft de Nederlandse ambassadeur in Helsinki al zijn toezegging gedaan dit feest bij te wonen en heeft ook de Finse president plannen daartoe. Gaandeweg de gesprekken met de burgemeester en wethouder in Roermond werd er steeds breder gekeken naar de mogelijkheden die er zouden

jo lupautunut tulemaan paikalle ja Suomen presidentin tiedetään sunnittelevan samaa. Keskusteltuamme Roermondin pormestarina ja virkamiesten kanssa rupesimme miettimään asiaa yhä laajemmin. Roermond voitaisiin käsittää alueena joka ulottuu valtion rajan taa Belgian ja Saksan puolelle samoin kuin Kärsämäki voisi olla osana aluetta joka ulottuisi läänin pääkaupunkiin Ouluun saakka.

Olemme myös ottaneet yhteyttä Roermondin alueen kauppanamariin voidaksemme kartoittaa yritystoimintayhteysien laajentamisen mahdollisuuksia. Roermondin pormestari virkamiehineen on luvannut myös auttaa asiassa.

Vaikkakin lopullisia suunnitelmia juhlan

Ontvangst thuis van Jorma Niinikoski en Menno Lenstra door Jacques Groenendijk. | Jacques Groenendijk toivottaa Jorma Niinikosken ja Menno Lenstran tervetulleksi.

kunnen komen, waarbij betrekkingen tussen Roermond, incl. grensoverschrijdende regio's in Duitsland en België, en de provinciehoofdstad Oulu van de provincie Oulu waarin ook Kärsämäki gelegen is, in aanmerking konden komen.

Inmiddels is er contact met de Kamer van Koophandel in de regio Roermond om te zien hoe eventuele handelscontacten opgezet c.q. uitgebreid kunnen worden. Toegezegde bemoeienissen van B&W uit Roermond kunnen dit proces nog verder op gang brengen.

Hoewel er (nog) geen andere concrete resultaten op de plank liggen dan een feestelijke viering op 15 mei 2014 in Kärsämäki is het wel interessant om te zien hoe een aantal doorzetende en enthousiaste Finse mensen activiteiten in gang kunnen zetten die begonnen zijn met een ballonnetje in 1938!

Jacques Groenendijk

suhteen ei olla vielä lyöty lukkoon, on jo nyt mielenkiintoista kokea miten joukko peräänantamattomia, innostuneita suomalaisia ovat saaneet alulle asian, joka on saanut kimmokkeen vuonna 1938 ilmapallosta!

*Jacques Groenendijk
Käännös: Minna Räty*

Finse vrouwendagen voor 26e keer

in het weekend 5-6 april 2014

In april 2014 vieren wij de Finse vrouwen dagen voor de 26e keer! Het event 'Suomalaisen Naisen Päivät' is een inspirerende weekend om je 'batte rijen' te laden, nieuwe mensen en al bekende vrouwen te ontmoeten en samen te genieten van het Finse vrouwzijn.

24

Ons gemeenschappelijk programma is van zaterdag 5 t/m zondag 6 april 2014.

Net als in voorgaande jaren, kan je al op vrijdag aankomen. Dit jaar ontmoeten wij elkaar in Nunspeet, in de buurt van Veluvenmeer, bij het recentelijk gerenoveerde NH Sparrenhorst Conference Center.

Bij de 'Suomalaisen Naisen päivät' genieten wij van het samen zijn, samen doen en ervaren. Prettige ontspanning en nieuwe inspiratie op doen, samen met nieuwe, prettige Finse contacten.

De workshops richten zich op thema's zoals je eigen welzijn, het doen van leuke dingen, bewegen en je familie met kinderen, met inbegrip van tweetalig opvoeden en het onderwijs.

Suomalaisen Naisen Päivät jo 26. kerran

viikonloppu 5-6.4.2014

Huhtikuussa 2014 vietämme Suomalaisen Naisen Päiviä jo 26 kerran! Se on tilaisuus ja viikonloppu jolloin pääset lataamaan akkujasi, tutustumaan uusiin ihmisiin, tapaamaan kivoja tuttuja ja nauttimaan suomalaisena naisena olemisesta.

Yhteinen ohjelmamme on lauantai 5.4.2014 - sunnuntai 6.4.2014. Niinkuin edellisvuosinakin paikalle voi saapua jo perjantaina. Tänä vuonna kohtaamme toisemme Nunspeet-nimisessä paikassa, Veluvemeerin lähettyvillä, NH Conference Center Sparrenhorstissa.

Suomalaisen Naisen Päivillä nautitaan tuttuun tapaan ennen kaikkea meidän suomalaisten naisten seurasta. Yhdessä oleminen, tekeminen ja kokeminen, ren-

toutuminen ja uusien virkkeiden ja kontaktien luominen piristää ja innostaa.

Workshoppeissa keskitymme teemoihin oma hyvinvointi, hauska tekeminen ja liikkuminen sekä perhe, lapset ja muun muassa kaksikielisyys ja kasvatus.

Oletko kiinnostunut itse tekemään työajan, kerro ihmeessä naisenpaivat@gmail.com kautta.

Ja, jos olet kiinnostunut tukemaan toimintaamme, otamme tarjoamasi sponsorituen mielellään vastaan!

NH Conference Center Sparrenhorstissa tarjoaa meille hyvät puitteet hemmotella ja nauttia. Käytössämme ovat hienot, juuri uusitut tilat ja ravintolat sekä tieteniin hotellin uima-allas ja sauna.

Ben jij zelf geïnteresseerd om een workshop te geven? Graag komen wij in contact met je mail dan je ideeën en contactgegevens naar naisenpaivat@gmail.com.. Ook geïnteresseerde sponsors zijn welkom!

NH Sparrenhorst Conference Center biedt ons een prachtig kader om te kunnen genieten in april. Het hotel heeft net een upgrade gehad en wij kunnen genieten van mooie ruimtes, restaurants, evenals natuurlijk als het zwembad en de sauna van het hotel. Goede service, rustgevend boslandschappen en de natuur zijn aanwezig, een toevoeging voor ons welzijn. Natuurlijk hebben we ook een fantastische avond feest en een thema, hierover later meer.

Volg onze webpagina's www.naisenpaivat.nl en kom ook bij tot onze actieve Facebook-groep Suomalaisen Naisen Päivät, <https://www.facebook.com/groups/42869385049/>.

Hyvä palvelu, rauhoittavat metsämäiset ja luonnon läsnäolo lisäävät hyvää oloa. Luonnollisesti meillä on myös upea Iltajuhla, tästä ja päivien teemasta enemmän myöhemmin.

Seuraa nettisivujamme www.naisenpaivat.nl ja tutustu myös aktiiviseen Facebook ryhmään suomalaisen naisen päivät, <https://www.facebook.com/groups/42869385049/>.

Tänäkin vuonna kutsumme mukaan sekä uusia innokkaita osallistujia, että vanhoja konkareita. Yhdessä teemme Suomalaisen Naisen Päivistä jälleen iki-muistoiset!

Ook dit jaar nodigen wij alle enthousiaste deelnemers uit, nieuwe en oude veteranen. Samen kunnen wij weer een onvergetelijk weekend creëren en meemaken. Aanmeldingen starten binnenkort via de website. Wij hebben plaats voor 100 personen.

Welkom, zet de datum in de agenda, voel je vrij ook om over dit weekend door te vertellen aan andere Finse vrouwen in Nederland en omringende landen.

Met vriendelijke groet!

*Het organisatiecomité Suomalaisen
Naisen Päivät 2014*

www.naisenpaivat.com

naisenpaivat@gmail.com

25

Ilmoittautumiset alkavat piakkoin nettisivujen kautta. Tilaa on 100 naiselle.

Tervetuloa, laita paivämäärät kalenteriin ja kerro myös muille ihanaisille Hollannissa ja lähimaissa.

Ystävällisin terveisin!

Suomalaisen Naisen Päivät 2014 toimikunta

www.naisenpaivat.com

naisenpaivat@gmail.com

In de Viena Karelische dorpen van Finland zijn de tradities deel van het dagelijks leven

Anna-Leena
Rauhala

De camera van een Duitse muziekstudent draait en Jussi Huovinen begint te zingen. Het is één van de gezongen toververzen die hij van zijn voorvaderen geleerd heeft. Hetzelfde vers werd te zijner tijd ook gezongen door de broer van zijn opa, volksgenezer Miina Huovinen (1834-1914), die met zijn verzen de pijn van zijn patiënt wilde verzachten. Sophie uit Duitsland en vele anderen die een warm hart aan de Finse volksmuziek en -poezië toedragen, kennen Huovinen. Hij wordt beschouwd als de beste vertolker van Kalevala runozang in Finland, de laatste link van de runozanggeneraties door de eeuwen heen.

Jussi Huovinen, geboren in april 1924, woont in zijn geboortestreek Suomussalmi in een klein Viena Karelisch dorpje Hietajärvi. Uit het keukenraam van Huovinen kijk je naar het meer dat dezelfde naam heeft als het dorpje. Dwars over het meer heen zie je de grenspalen van twee staten. Toen Huovinen geboren werd, was aan de overkant van het meer het dorpje Vuokinsalmi nog te zien. Nu zie je daar alleen de dennenbossen van Rusland. Hietajärvi is één van de dorpen in Viena Karelië die bewoond gebleven zijn en Jussi Huovinen, oftewel Jussi van Lari Timo Ohvo Iivana, vertegenwoordigt

26

Suomen vienalaiskyllä perinteet ovat osa arkea

Saksalaisen musiikinopiskelijan kamera käy, ja Jussi Huovinen aloittaa pistosvirren. Se on yksi loitsuista, jotka Huovinen on oppinut sukunsa aiemmilta polvilta. Samaa virttä käytti aikanaan myös tie-täjiä Miina Huovinen (1834 – 1914), Jussi Huovisen ukin veli, joka pyrki loitsullaan lauhduttamaan hoidettavaansa piinaavan kivun.

Saksalainen Sophie ja monet muut suomalaisen kansanmusiin ja kansanrunouden ystävät tuntevat Huovisen. Häntä pidetään Suomen parhaana kalevalaisena runolaulajana, viimeisenä lenkkinä runolaulajasukupolvien vuosisataisessa ketjussa.

Huhtikuussa 1924 syntynyt Jussi Huovinen asuu synnyinsijoillaan Suomussalmen Hietajärvellä, pienessä vienankarjalaiskylässä. Huovisen keittiön ikkunasta avautuu näkymä kotikylälle nimensä antaneelle järvelle, jota halkovat rajavyöhykkeen merkkipojut. Vastarannalta siinsi vielä Huovisen syntystä Vuokinsalmen kylä, nyt sieltä näkyvät vain Venäjän hongat. Hietajärvi on toinen Suomessa asuttuina säilyneistä vienankarjalaiskylistä, ja Jussi Huovinen eli Larin Timon Ohvon Iivanan Jussi edustaa viidettä sukupolvea Huovisia kylän kauniilla niemellä. Toiselle Suomussalmen vienalaiskylistä, Kuivajärvelle, välimatkaa on muutama kilometri.

met deze mooie naam de vijfde generatie familie Huovinen. Het andere Viena Karelische dorpje in Suomussalmi, Kuivajärvi, ligt een paar kilometer verder.

De dorpjes tussen twee grenzen.

De dorpjes behoren tot het cultuurgebied van Viena Karelië dat eeuwenlang verdeeld werd door de grens van twee staten: eerst tussen Zweden en de Sovjet-Unie, later tussen het groothertogdom Finland en het keizerrijk Rusland, vervolgens tussen Finland en de Sovjet-Unie, Finland en Rusland en nu EU Finland en Rusland. Aan de oostzijde van de grens waren vroeger talloze dorpjes, bijvoorbeeld de bekende runodorpjes Latvajärvi en Vuokkiniemi. De oostelijke dorpjes hadden het hard te verduren in de tijd van de Sovjet-Unie. De dorpjes naast de grens werden volledig verwoest, de overgebleven dorpjes heeft men tijdens de laatste decennia geprobeerd nieuw leven in te

Jussi Huovinen

blazen. De in Kuhmo opererende stichting Juminkeko heeft onschatbaar waardevol werk voor deze dorpjes verricht. Aan de westkant van de grens zijn drie Viena Karelische dorpjes; Hietajärvi en Kuivajärvi in Suomussalmi en in Kuhmo het dorpje Rimmi, waar geen vaste bewoners meer zijn.

De dorpjes in Suomussalmi zijn omgeven door de wildernis van Murhisalo met zijn

Kylät kahden rajan välissä

Kylät kuuluvat vienankarjalaiseen kulttuurialueeseen, jonka kahden valtakunnan raja on jakanut vuosisatojen ajan. Raja erotti aikanaan Ruotsin ja Venäjän, myöhemmin Suomen suurruhtinaskunnan ja Venäjän keisarikunnan, sitten Suomen ja Neuvostoliiton ja nyt EU-Suomen ja Venäjän.

Rajan itäpuolella kylää oli lukuisia, esimerkiksi Latvajärven ja Vuokkiniemen tunnetut runokylät. Itäiset kylät kokivat kovia Neuvostoliiton aikana. Rajaa lähellä olevat kylät ehdittiin tuhota kokonaan, mutta yhä olemassa oleviin itärajan takaisiin runokyliin on viime vuosikymmeninä pyritty luomaan uutta elämää. Kuhmossa toimiva Juminkeko-säätiö on tehnyt kyljen elvyttämiseksi väsymätöntä työtä.

Rajan länsipuolelta vienankarjalaiskyliä löytyy kolme, Suomussalmen Hietajärvi ja Kuivajärvi sekä Kuhmossa sijaitseva, jo

vakituista asukkaista tyhjentynyt Rimmin kylä.

Suomussalmen kylä kehystää kirkkaiden vesien pirstoma Murhisalon erämaa, kyläläisten ikiaikainen nautinta-alue. Sen saloilla ja vesillä lie kuultu lukematon määrä lauluja, sillä runolaulu rytmitti edesmenneiden sukupolvien aikana arjen töitä ja askareita. Karhumetsälle lähtijöillä oli oma laulunsa, verkonsoutaja löysi omat sanansa.

Ihmisen elämää kylillä tähditti luonnon rytmi; päivän ja vuoden kierto. Metsät ja vedet tarjosivat lihaa ja kalaa, suoniityltä korjattiin eläimille apetta, ja jokainen ruohotupas tiedettiin arvokkaaksi. Monet kylien miehet kävivät talvisin laukunkannossa suomalaiskylissä.

Laukkukauppa kokeili myös Miina Huovinen, mutta menestystarinaa Miinan laukunkannosta ei kirjoitettu, toisin kuin hänen työstään tietäjän ja patvaskana

heldere wateren. Door de eeuwen heen was dit het gebied waar de dorpelingen graag naar toe gingen. Daar op het land en over de wateren zullen talloze liederen te horen geweest zijn, want in de tijden van vergane generaties werden de alledaagse bezigheden door runozang geleid. De berenjagers hadden hun eigen liederen, de vissers de hunne.

Het leven van de dorping werd geleid door het ritme van de natuur: wisseling van dag en nacht en jaargetijden. Bossen en wateren boden vlees en vis, moerasgebieden voer voor de dieren, elk graspolletje werd gewaardeerd. Vele mannen van de dorpen trokken 's winters naar de Finse dorpen om hun waren te verkopen. Ook Miina Huovinen probeerde zijn waar aan de man te brengen, daarover zijn echter geen succesverhalen geschreven. Dit in tegenstelling tot zijn werk als volksgenezer en 'patvaska' oftewel woord-

voerder en koppelaar van stelletjes. Het verhaal gaat dat Miina 74 toverspreuken kende en dat hij meer dan 50 stellen aan elkaar gekoppeld heeft. Het beeld dat Miina van de wereld had, bestond uit drie delen. Naast onze fysieke wereld geloofde hij in de goddelijke bovenwereld, waar Väinämöinen en Joukahainen zich ook bevinden, en in de onderwereld, waar de doden en demonen regeren.

Eerste bewoners eind 18^e eeuw

De Viena Karelische dorpen in het zuid-oosten van Suomussalmi kregen hun eerste bewoners aan het eind van de 18^e eeuw. De tsaar had de macht in Rusland en de verplichte 25 jaar durende diensttijd in het leger van de tsaar was de reden dat mannen naar de binnenlanden vluchtten. Zo kregen ook de stranden van Kuivajärvi en Hietajärvi hun eerste bewoners. De eerste bewoner van Hietajärvi was een dienstweigeraar uit Tunkua. Toarie Leso-

eli puhemiehenä, pariskuntien yhteenliittäjänä.

Miinan tiedetään tunteneen 74 loitsua, ja hänen kerrotaan saatelleen yhteiselle polulle yli 50 pariskuntaa. Miinan kuva maailmasta oli jakautunut kolmeen osaan.

Asumamme maailman lisäksi hänen todellisuuteensa kuului jumalhahmojen, myös Väinämöisen ja Joukahaisen asuttama ylämaailma sekä vainajien ja demonien hallitsema alinen maailma.

nen uit Latvajärvi of Lapukka werd zijn dienstmeid en Tomenttei Sikov uit Suikujärvi zijn knecht. Toarie en Tomenttei werden verliefd, trouwden en bouwden hun huis in Kuivajärvi. Nadat Tomenttei de Finse nationaliteit kreeg, veranderde hij zijn naam tot Lari Huovinen. Zo werd hij de stamvader van familie Huovinen uit de dorpsjes Hietajärvi, Kuivajärvi en Rimm.

De herinnering aan de eerste bewoners van de dorpsjes leeft ook voort in het Finse volksepос Kalevala. Het was bekend dat Toarie niet alleen volksgenezer was, maar ooke een kundige runozanger. Taalkundige D.E.D. Europaeus uit de tijd van Lönnrot heeft haar zang ook mogen beluisteren. Europaeus' commentaar nadat hij Toarie ontmoet had, was als volgt: "Daar was ze dan, dat oude vrouwtje, dat ik maar met grootste moeite aan het zingen kreeg, maar dat ene woord van haar was waarder dan tientallen van anderen." De verzen die Toarie zong, veranderden

de opbouw van de Nieuwe Kalevala en completeerden het beeld van een centrale figuur in Kalevala, Joukahainen.

Tot februari 1940 werden de woningen in Hietajärvi en Kuivajärvi volgens de traditionele Viena Karelische stijl gebouwd. Tijdens de laatste weken van de Winteroorlog verbrandden Finse soldaten alle huizen in de dorpen. Uit angst voor de troepen van de Sovjet-Unie wilde men langs de grens geen woonhuizen achter-

Asutus alkoi 1700-luvun lopulla

Suomussalmen kaakkoiskulmalla sijaitsevien kylien vienankarjalaisen asutus sai alkunsa 1700-luvun lopulla. Venäjällä elettiin tsaarin vallan aikaa, ja 25 vuoden palveluskomennus tsaarin armeijassa sai miehiä pakenemaan korpeen. Niin Kuivajärven ja Hietajärven rannatkin saivat ensimmäiset asukkaansa.

Hietajärvelle asettui ensimmäisenä Tunkualta sotapalvelusta karkkuun lähtenyt mies. Hän sai taloonsa piaksi Toarie Lesosen Latvajärveltä tai Lapukasta ja rengiksi Tomenttei Sikovin Suikujärveltä. Talon töötä tehneet Toarie ja Tomenttei mieltyivät toisiinsa, menivät naimisiin ja asettuivat asumaan Kuivajärvelle. Tomenttei otti Suomen kansalaisuuden saadessaan itselleen nimen Lari Huovinen, ja hänestä tuli Hietajärven, Kuivajärven ja Rimmin kylän Huovisten kantaaisä.

Kylien ensimmäisten asukkaiden muisto

elää myös Suomen kansalliseepokses-sa, Kalevalassa. Toarien tiedetään olleen paitsi tietäjä myös taitava runolaulaja, jota laulatti myös Lönnrotin aikalaisten, kielitieteilijä D.E.D. Europaeus.

Europaeuksen sanat Toarien tapaamisen jälkeen kuuluivat näin: "Siinä oli vanha eukko, jonka kyllä työn tuskin sain laululle, mutta sen yksi sana maksoi enemmän kuin monta kymmentä muiden." Toarien laulamat säkeet muuttivat Uuden Kalevalan rakennetta ja täydensivät kuvaav yhdestä keskeisestä Kalevalan hahmosta, Joukahaisesta.

Helmikuuhun 1940 asti Hietajärven ja Kuivajärven rakennuskanta edusti vienankarjalaista perinnettä. Suomalaiset sotilaat polttivat talvisodan viime viikkoina kylien asuinalot, sillä neuvostojoukkojen pelossa rajapintaan ei haluttu jättää asuttavia rakennuksia. Kun jälleenrakentamisen aika tuli, uudisrakennukset oli tehtävä

laten. Tijdens de wederopbouw moesten de nieuwe huizen volgens de Finse bouwtekeningen gebouwd worden.

Tegenwoordig zijn er in de dorpen maar een paar gebouwen die de Viena Karelsche stijl vertegenwoordigen. Behalve Domnan Pirtti behoren ook het gebedshuis van Kuivajärvi, ook genaamd Tsasouna van Heilige Nicolaus, een huis in Hietajärvi en een privé vakantiehuis in Kuivajärvi tot deze bouwstijl.

30

suomalaisten typpipiirustusten mukaan. Vienalaista rakennusperinnettä kyllä edustaa nyt muutama rakennus. Domnan Pirtin lisäksi perinteestä kertovat Kuivajärven rukoushuone eli Pyhän Nikolaoksen tsasouna ja perinnetalo Hietajärvellä sekä yksityinen lomarakennus Kuivajärvellä.

Edessä juhlien vuosi

Ensi vuonna Suomen vienalaiskylillä vietetään juhlia monesta hyvästä syystä. Kylien matkailijoita palveleva majatalo Domnan Pirtti täyttää 50 vuotta ja Jussi Huovisen, kylien viimeisen runolaulajan syntymästä tulee kuluneeksi 90 vuotta.

Kuivajärvellä sijaitseva Domnan Pirtti rakennettiin aikanaan itkuvirsiien taitajien muistolle. Nimensä talo sai Domna Huoviselta, (1878 – 1963), Vuokinsalmessa kasvaneelta ja Kuivajärvelle Hilipän talon emännäksi tulleelta perinteen taitajalta. Domna ei ehtinyt nähdä Pirttiä valmiina,

Feestelijk jaar in vooruitzicht

Volgend jaar hebben de dorpen in Viena Karelië vele goede redenen om feest te vieren. Het gasthuis Domnan Pirtti is 50 jaar oud en de laatste runozanger van deze dorpen, Jussi Huovinen, zal zijn 90^e verjaardag vieren. Domnan Pirtti in Kuivajärvi werd gebouwd ter herinnering aan de bewoners die de kunst van de klaagzang kenden. Het huis is genoemd naar Domna Huovinen, (1878-1963), kenner van de tradities, geboren en getogen in Vuokinsalmi, later boerin in het huis Hilipä. Domna overleed vóórdat Pirtti afgebouwd was, maar de verhalen over haar leven vandaag de dag nog voort in Domnan Pirtti. Domna leerde de runozang en klaagzang van de vrouwen van haar familie; van haar oma van vaders kant, van haar tante van moeders kant en van haar moeder. Ze was vooral bekend om haar kennis van klaagzang. Ze zong de klaagliederen tijdens

mutta tarinat Domnasta elävät Pirtillä tänäkin päivänä.

Domna oppi runolauluja ja itkuvirsiä sukunsa naisilta, isänsä äidiltä ja äitinsä isosiskolta sekä äidiltään. Hänet tunnettiin erityisesti itkuvirsiien taitajana, ja hän itki kotikylänsä juhlissa, häissä ja hautajaisissa. Vaikka itku usein ilmentää surua, itkuvirsiä Domna ja muut itkujen taitajat lauloivat myös ilon hetkinä. Itkusta kuului ilo mieluisten vieraiden saapuessa, suru ja ikävä lähdön hetkellä.

Kun raja Suomen ja Neuvostoliiton välijä sulkeutui 1920-luvun alussa, monessa Kuivajärven ja Hietajärven perheessä se merkitsi siteiden katkeamista omaan lähiööriin. Niin kävi myös Domna Huoviselle, jonka lapsuuden perhettä jää Neuvostoliiton puolelle Vuokinsalmeen.

Silloin Domnan äiti loi itkuvirsille uuden käyttötavan. Lehmiä kutsuessaan tai nuottaa vetäessään hän käytti itkusanoja

de feesten, bruiloften en begrafenissen in haar geboortedorp. Ook al is de klaagzang vaak een teken van verdriet, Domna en andere klaagzangkenners zongen de klaagliederen ook op momenten van geluk. In de klaagzang klonk de blijdschap wanneer geliefde gasten arriveerden. Op het moment van afscheid klonk er juist verdriet en gemis.

Het sluiten van de grens tussen Finland en de Sovjet-Unie begin jaren '20 betekende voor vele families in Kuivajärvi en Hietajärvi het afsnijden van de banden met hun naasten. Zo ging het ook met Domna Huovinen; een gedeelte van haar familie uit haar kindertijd bleef achter in Vuokinsalmi aan de Russische kant van de grens. Domnas moeder ontdekte toen een nieuwe manier om klaagzang te gebruiken. Bij het roepen van koeien en bij het ophalen van de visnetten gebruikte zij de woorden van klaagliederen om nieuws over het geboortedorpje over te brengen naar

kertoessaan Suomen puolelle kotikylän uutisia. Rajamiehet eivät osanneet tulkita vaiseasti ymmärettäviä itkuja.

Vieraanvaraisuuden perintö

Domna Huovinen jätti itkujen ja runolauluperintein rinnalla Pirtille myös toisen tärkeän perinnön: runojen ja itkujen taitaja muistetaan vienalaiskyllä vieraanvaraisenä ja hyväntahtoisena naisena, joka suhtautui lämmöllä kanssakulkijoihinsa. Samaa perinnettä Domnan Pirtillä pitää nyt yllä taloa emännöivä Anni Huovinen, vienalaiskyliä 1700 -luvun lopulta asti asuttaneen suvun seitsemännen polven edustaja.

Anni Huovinen kertoo löytäneensä isänsä lapsuudenkylästä oman paratiisinsa ja elämän, jonka hiljainen voima sykähdyttää. Vaikka perinteinen elämäntapa on kyllä hiljalleen väistynyt, ja suurimmaillaan noin 150 asukkaan joukko kutistunut noin

de Finse kant van de grens. Grenswachters begrepen niets van de moeilijk verstaanbare klaagliederen.

Gastvrijheid als erfenis

Behalve de klaag- en runozangtraditie heeft Domna Huovinen een tweede belangrijke erfenis aan Domnan Pirtti achtergelaten: de kenner van de klaag- en runozang wordt in de Viena Karelische dorpen herinnerd als een gastvrije en goedwillige, warmhartige vrouw. Volgens dezelfde tradities zwaait Anni Huovinen als gastvrouw nu de scepter in Domnan Pirtti. Zij vertegenwoordigt de zevende generatie van de familie Huovinen, die sinds eind achttiende eeuw de Viena Karelische dorpen bewoont.

Anni Huovinen vertelt dat ze in het geboortedorpje van haar vader haar eigen paradijs en het leven van stille kracht gevonden heeft. Ook al is de traditionele manier van leven in de dorpen langza-

kymmenen kyläläiseen, perinteinen kylämaisema on yhä tallella.

Anni Huovinen toimii aktiivisesti tammi-kuussa 2012 perustetussa Vienan Veräjä-yhdistyksessä, joka vastaa Domnan Pirttin toiminnasta. Pirttin kiinteistön omis-

merhand aan het verdwijnen en is het bewonersaantal, op het hoogtepunt 150, gekrompen tot circa 10 zielen, het traditionele dorpsuitzicht is nog steeds daar. Anni Huovinen is actief lid van de in januari 2012 opgerichte Vienan Veräjä vereniging, die verantwoordelijk is voor het exploiteren van Domnan Pirtti. De eigenaar van Domnan Pirtti is nog steeds de gemeente Suomussalmi. Stichting Väinölä, die het huis had laten bouwen, schonk het gebouw in de jaren '70 aan de gemeente Suomussalmi. Suomussalmi was toen bereid Domnan Pirtti tijdens de zomermaanden open te houden, maar de financiële toestand van de gemeenten dwingt de hedendaagse bestuurders steeds nieuwe spaardoelen te zoeken. Spaarstress heeft zijn schaduw ook over de toekomst van Domnan Pirtti geworpen. De vereniging Vienan Veräjä draagt zorg voor het behoud van de tradities van de unieke Viena Karelische dorp-

taa yhä Suomussalmen kunta, jonka se sai lahjoituksena talon rakennuttaneelta Väinölä-säätiöltä 1970-luvulla. Silloin kunta sitoutui pitämään Pirttiä avoinna kesäkuukausien ajan, mutta kuntien talousahdinko saa tämän päivän päättääjät

jes. Domnan Pirtti is van levensbelang voor het werk dat voor de cultuur van de dorpjes gedaan wordt en het is tevens een belangrijke verzamelplaats voor de reizigers die het gebied vanwege de cultuur en de natuur opzoeken. Vijf decennia hebben hun sporen op het gebouw achtergelaten. Deze zomer kreeg Domnan Pirtti een nieuwe dakbedekking, maar er valt nog steeds heel veel te repareren. De gemeente Suomussalmi en de activiteiten organiserende vereniging zijn op zoek naar verschillende opties om het opknappen van Pirtti te financieren. De actieve leden van de vereniging hebben er het volste vertrouwen in dat de sfeer in de dorpen steeds een goede fundering voor het vernieuwen van de cultuur zal scheppen. Van het Ministerie van Onderwijs en Cultuur van Finland ontving de vereniging deze zomer een subsidie om een expositie te organiseren over de culturele banden van het leven in de Finse

etsimään aina uusia säästöjä. Säästöpaineet ovat heittäneet varjonsa myös pirtin tulevaisuuden ylle.

Vienan Veräjä -yhdistyksessä kannetaan huolta siitä, kuinka Suomen ainutlaatuisten vienalaiskylien perintö saadaan turvattua. Domnan Pirtti on kyllä tehtävä kulttuuriyön elinehto ja tärkeä tyysissä kylillä käyville kulttuuri- ja luontomatkalijoiille.

Viisi vuosikymmentä on jättänyt jälkensä rakennukseen. Tänä kesänä Domnan Pirtti sai uuden vesikaton, mutta korjattavaa on yhä paljon. Suomussalmen kunta ja toimintaa ylläpitävä yhdistys etsivät nyt eri rahoitusvaihtoehtoja Pirtin kunnostamiseksi.

Yhdistyksen aktiiviset toimijat luottavat siihen, että kylien tunnelma luo yhä hyvä kasvualustan myös kulttuurin uudistamiselle. Yhdistys sai kesällä Suomen opetus- ja kulttuuriministeriöltä apura-

binnenlanden, de wortels daarvan in het volksepос Kalevala en over de oude oer-mythologieën. Komende winter worden in Domnan Pirtti twee korte kunstcursussen georganiseerd, elk met twee kunstworkshops. Het doel is dat de kunstworkshops komende jaren één van de activiteiten in Domnan Pirtti gaan vormen.

Van het dagelijkse leven in de Viena Karelsche dorpen tussen twee culturen en op de grens van twee staten kan men leren wat een mens nodig heeft om goed te leven. De droom van Jussi Huovinen zou waarheid worden als de inwoners van Finland in deze EU-tijd hun levensonderhoud zouden kunnen bekostigen met kleinschalige land- en bosbouw en deel zouden kunnen uitmaken van een dorpsgemeenschap, die de cultuur onderhoudt en de natuur respecteert. Voor Huovinen heeft de natuur altijd veel te vertellen gehad, vooral als het zijn kleine gevederde vrienden betreft.

han, jonka turvin se toteuttaa näyttelyn suomalaisen eräelämän kulttuurisidon-naisuudesta, sen kalevalaisista juurista ja vanhasta erämytologiasta. Tulevan talven aikana yhdistys tarjoaa Domnan Pirtillä myös kaksi lyhyttä taitelijaresidenssijaksoa, joihin liitty kaksi taidetyöpajaa. Tavoitteena on, että tulevina vuosina taide-työpajoista voi syntyä yksi Domnan Pirtin toimintamuodoista.

Arki vienalaiskyllä kahden kulttuurin ja kahden valtakunnan rajalla voi yhä opettaa paljon siitä, mitä ihmisen tarvitsee eläkkeen hyvä elämää. Jussi Huovisen unelma toteutui, jos EU-ajan Suomessa ihmiset voisivat yhä saada kohtullisen toimeentulon pienviljelijänä, osana kulttuuria ylläpitää, luonnon kanssa sopusoinnussa elävä kyläyhteisöä.

Luonto on aina kertonut Huoviselle paljon, erityisen paljon sanottavaa on ollut lintu-ystävillä. Kevään muuttolinnut an-

De trekvogels van de lente inspireerden hem tot het componeren van vele liederen, kleine vogels stimuleerden hem om het werk in de bossen op te vatten en in het afscheidlied van de zwanen klonk het verdriet van verlaten. Uit het noorden blaast de koude wind in Hietajärvi, maar Huovinen weet dat bij het vallen van de schemering de wind gaat liggen. 'Het Wijf uit het Noorden' kan een strenge gastvrouw zijn, maar 's avonds wordt ze zachter.

Het gasthuis en café Domnan Pirtti is geopend van begin juni tot eind september. In de winter is het gasthuis op bestelling open voor groepen. Meer informatie over Domnan Pirtti en Viena Karelsche dorpen kunt u vinden op www.domnanpirtti.fi en www.facebook.com/domnanpirtti.

Anna-Leena Rauhala

Voorzitter Vereniging Vienan Veräjä

Vertaling: Irja Lammers

33

toivat hänelle aiheen moneen sävellykseen, pikkulinnut neuvoivat tarttumaan työhön pöllimetsässä ja joutsenten jäähyyväsissä soi luopumisen kaiho.

Pohjoisesta käy Hietajärvellä viileä tuuli, mutta Huovinen tietää, että hämärissä tuuli asettuu, sillä Pohjan Akka osaa olla ankara emäntä, mutta illaksi hän leppyy. Doman Pirtin majatalo ja kahvila palvelevat matkailijoita päivittäin kesäkuun alusta syyskuun loppuun. Talvikaudella talo palvelee ryhmiä tilauksesta. Lisätietoja Domnan Pirtistä ja Suomen vienalaiskylistä löytyy osoitteesta www.domnanpirtti.fi ja www.facebook.com/domnanpirtti.

Anna-Leena Rauhala

Vienan Veräjä ry puheenjohtaja

Iedere dag Kalevaladag

Sirpa
Nieminen

Op 28 februari 1835 ondertekende Elias Lönnrot, de schepper van het Finse volksepos de Kalevala, het voorwoord van wat De Oude Kalevala wordt genoemd. Om die reden wordt ieder jaar op die dag de Kalevala dag gehouden. De 'geboorte' van de Kalevala was overigens een langdurig proces. In het begin dacht Lönnrot helemaal niet aan het schrijven van een epos. Hij wilde slechts een album met de naam Kanteletar samenstellen van de door hem verzamelde gedichten. In 1849 verscheen de zogenaamde Nieuwe Kalevala. Dat is de Kalevala zoals wij die tegenwoordig kennen en waarvan wij dit jaar het 165 jarig bestaan vieren.

In Juminkeko is het hoe dan ook iedere dag Kalevala dag. Juminkeko is een cultureel centrum dat gevestigd is in een in

1999 gereed gekomen houten gebouw dat ontworpen is door het bekende architecten duo Heikkinen Komonen (toevoeging vertaler). Het gebouw is het hele jaar open voor het publiek en alles draait er om de Kalevala en de culturele tradities die daarbij horen. Het epos wordt hier voorgedragen, er wordt in de breedste zin bekendheid aan gegeven. Ook het in stand houden en het levend houden van het volksepos gebeurt van hieruit. De basis voor Juminkeko werd gelegd in 1985, het jaar waarin het 150 jarig bestaan van De Oude Kalevala gevierd werd. Een deel van de activiteiten bestaat uit het ontvangen van bezoekers, al dan niet in groepsverband. Er is een vaste expositie, er zijn wisselexposities en er worden bijeenkomsten gehouden. Ook kan er een

34

Kalevalan päivä joka päivä

Suomen kansalliseepoksen Kalevalan luoja Elias Lönnrot allekirjoitti ns. Vanhan Kalevalan esipuheen 28. helmikuuta 1835. Tästä syystä Kalevalan päivää vietetään vuosittain juuri tuona päivänä. Kalevalan synty oli kuitenkin pitkä prosessi, edes eeposajatusta Lönnrotilla ei ollut aluksi, vaan hän julkaisi keräämäänsä runoja Kanteletar-nimisän albumeina. Kalevalan jälkeen 1849 ilmestyi vielä ns Uusi Kalevala, se Kalevala, jonka nykypäivä tuntuu ja jonka 165-vuotisjuhlavuotta tänä vuonna vietämme. Juminkeossa on Kalevalan päivä kuitenkin joka päivä, sillä Juminkeko on ympäri vuoden yleisölle avoinna oleva kulttuurikeskus, jonka kaikki toiminta liittyy Kalevalaan ja siihen liittyvään kulttuuriperinteeseen; sen esittelemiseen, tunnetuksi tekemiseen,

yleisön kiinnostuksen herättämiseen tähän aihepiiriin, mutta myös tämän perinteineen säilyttämiseen ja elvyttämiseen. Juminkeko aloitti toimintansa 1985, jolloin Vanha Kalevala vietti 150-vuotisjuhlaa. Osa toiminnasta suuntautuu palvelemaan talossa vierailevia ryhmiä ja yksittäisiä vierailijoita: on vaihtuvia näyttyitä, pysyviä näytteitä, erilaisia tilaisuuksia; multimedialajelmia katsottavaksi. Osa toiminnasta taas suuntautuu erilaisten hankkeiden toteuttamiseen, joiden avulla pyritään kehittämään toimintaa ja suuntaamaan voimat tämän vanhan kulttuuriperinteentä tallentamiseen, ylläpitämiseen ja elvyttämiseen. Juminkeko sijaitsee Kuhmossa, itäisessä Suomessa, alueella, jossa ja jonka läheisyydessä runolauluperinne on elänyt pisim-

multimediacentrum bekijken worden. Een ander deel van de activiteiten richt zich op het realiseren van projecten in het kader van het bewaren, in stand houden en levend houden van deze oude culturele tradities.

Juminkeko staat in de gemeente Kuhmo, in oost Finland. In het gebied dus waar de traditie van het gezongen gedicht het langste bestaan heeft terwijl die traditie in de rest van Finland in het eerste kwart van de negentiende eeuw al vrijwel volledig verdwenen was. De traditie van het gezongen gedicht leeft ook dezer dagen nog, maar dan voornamelijk over de grens in de autonome republiek Karelië, in het gebied dat Vienan Karelië genoemd wordt.

De situering van Juminkeko in de directe nabijheid van het gebied waar het zingen van traditionele gedichten nog beoefend wordt, geeft goede mogelijkheden voor

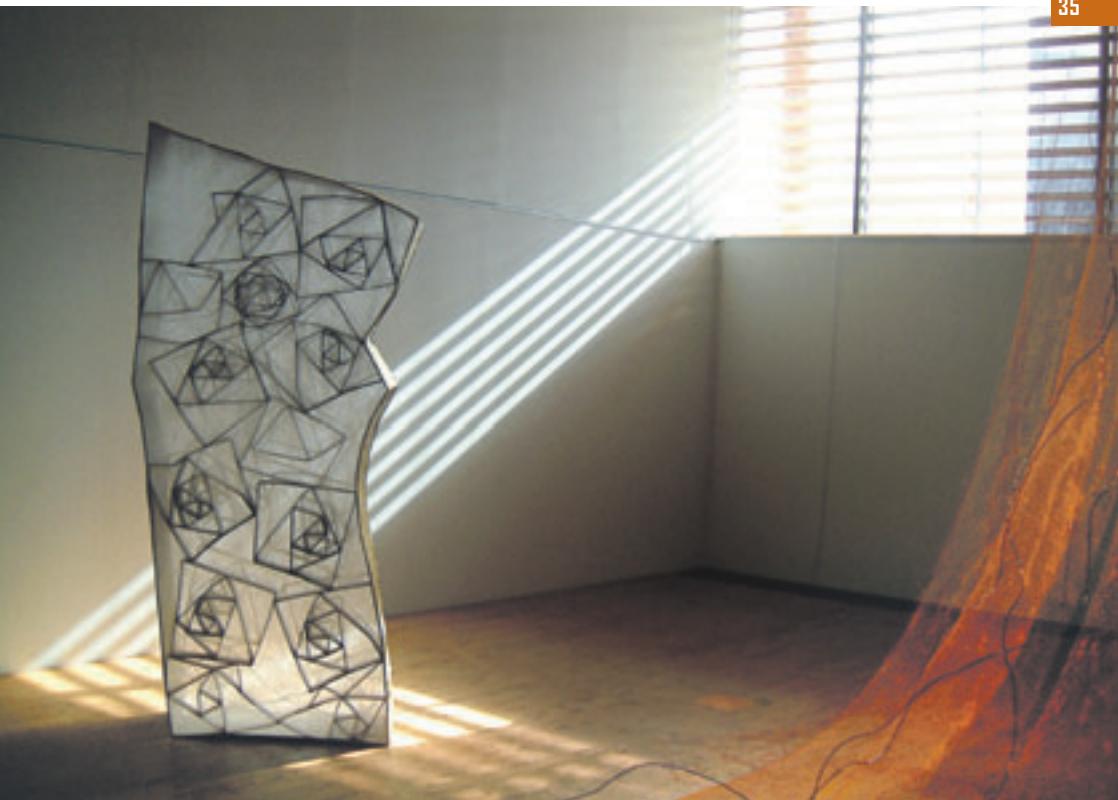

Juminkeko, het gebouw. | Juminkeko-rakennus.

het doen van onderzoek naar de gezongen gedichten en het opnemen daarvan. Voor dit onderzoek is een aan Juminkeko gelieerd onderzoeksinstituut opgericht onder de naam Runolaulu-Akatemia (Gezongen

Pia Virranniemi: Het Begin, installatie. | Alku, installaatio.

35

gedichten Academie). Het was fantastisch om bij opnamegesprekken aanwezig te mogen zijn, waarbij fragmenten opgenomen werden van oeroude epische gedichten van de Kalevala met als onderwerpen: de wond aan de knie van Väinämö, het bouwen van de Sampo en een zangwedstrijdtussen Väinämöinen en Joukahainen.

De Kalevala is wereldliteratuur

De Kalevala is in 60 talen vertaald en wordt nog steeds vertaald, ook in talen waarin hij al eerder vertaald werd. De gezongen gedichten, waarop de Kalevala gebaseerd is en waarvan Lönnrot een literair meesterwerk heeft gemaakt, werden honderden, zelfs duizenden jaren lang mondeling doorgegeven. De methode die Lönnrot gebruikte om van de gesproken tekst een epos samen te stellen is een model geworden voor sommige vertalers om een

Jörgen Hammar: De moeder van Lemminkäinen. | Lemminkäisen äiti.

36

eigen volksepos in de eigen taal samen te stellen. Juminkeko is betrokken geweest bij het realiseren van vertalingen van de Kalevala en andere projecten waarbij de methode van Lönnrot werd toegepast. Zo zijn meerdere volksverhalen opgetekend, zoals het Vietnamese epos Mon Man door Bui Viet Hoan, het epos Virantanaz van het aan de Finnen verwante Vepsä volk door Nina Zaitseva en het epos Liekku van een eveneens aan de Finnen verwant volk, de Inkers. Het laatste epos is samengesteld door Mirja Kemppinen.

Onderdeel van de permanente tentoonstelling van Juminkeko is een uitgebreide verzameling vertalingen van de Kalevala die met behulp van een computerprogramma te doorzoeken is. Je kunt de verschillende teksten zien en ook hoe de Kalevala geïllustreerd is in de verschillende culturen. Je kunt ook horen hoe de Kalevala klinkt in vertaling, bijvoorbeeld in het Italiaans, Arabisch, Grieks, Turks of

pään kun se muualta Suomessa 1800-luvun ensimmäisellä vuosineljänneksellä oli jo miltei tyystin hävinnyt. Runolauluperinne elää vielä tänäkin päivänä, pääosin Suomen rajojen itäpuolella Karjalan tasavallan alueella, Vienan Karjalassa. Sijainti runolaulalueen välittömässä läheisyydessä antaa mainion mahdollisuuden tehdä runolaulun ja siihen liittyvän kulttuuriperinteentutkimus- ja tallennustyötä. Tätä työtä varten Juminkeon yhteyteen on perustettu erillinen tutkimuslaitos, Runolaulu-Akademia. On ollut huikaisevaa olla mukana haastateltutilaisuuksissa, joissa on saatu nauhoitettuksia katkelmia ikivanhaa Kalevalan eepistä runoutta Väinämöisen polven haavasta, Sammon rakentamisesta, Väinämöisen ja Joukahaisen kilpalaunannasta...

Kalevala on maailmankirjallisuutta

Kalevala on käännetty yli 60 kielelle ja sitä käännetään koko ajan jo aiemmin kään-

Swahili. Nieuw in de verzameling zijn vertalingen in het Urdu en het Portugees.

Kalevala als inspiratiebron voor kunstenaars

De verhalen van de Kalevala, de personen, de door de tijd gelaagde mystieke onderwerpen – gedeeltelijk irreëel, het is een levende traditie die verschillende soorten kunstenaars inspireert. Het biedt mogelijkheden voor een realistische of heel filosofische stijl van werken.

Je zou kunnen zeggen dat de Kalevala vanaf de negentiger jaren Finse theater- en filmmakers heeft aangesproken evenals diverse beeldende kunstenaars en ook in hoge mate dansers. En dat zij ook hele frisse, nieuwe wegen en gezichtspunten gevonden hebben bij hun interpretaties van het epos waardoor dat dichter bij het heden is gebracht.

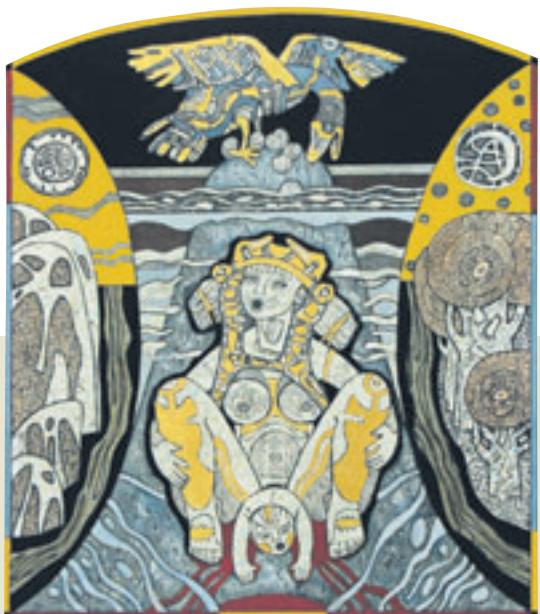
Dit verschijnsel komt het duidelijkste naar voren in de wisselexposities van Jumin-

netyille kielille ja kokonaan uusille kielil- le. Kalevalaan pohjautuva runous oli alun perin kansan suussa vuosisatoja, tuhansia vuosiakin elänyttä laulurunoutta, josta Elias Lönnrot loi kirjallisen luomuksen. Lönnrotin metodi, se kuinka hän loi suusanalisesta kansanrunoudesta eepoksen, on ollut mallina joillekin käitäjille luoda omalla kielellään omalle kansalleen ee- pos. Juminkeko on ollut mukana joiden- kin Kalevala-käännösten aikaansaamisessa ja myös hankkeissa, joissa Lönnrotin metodia on käytetty hyväksi. Näin syntyi mm. Bui Viet Hoan luoma Vietnamin ee- pos Mon Man, Nina Zaitsevan Vepsän ee- pos Virantanaz ja Mirja Kemppisen Inkerin eepos Liekku.

Pysyvänä näyttelynä Juminkeossa on hy- vin laaja Kalevalan käännösten kokoelma, jota tietokoneohjelman avulla voi myös selata: nähdä teksti ja sitä miten Kaleva- laa on kuvitettu eri kulttuureissa, kuun-

Miranda Vissers: Ilmatar.

Igor Baranov: Ilmatar.

nella miltä Kalevalan käännös kuulostaa esimerkiksi italiaksi, arabiaksi, kreikaksi, turkiksi, suahiliksi... Uusimpia käännöksiä kokoelmassa ovat käännökset urduksi ja portugaliksi.

Kalevala kuvataiteilijoiden innoit- tajana

Kalevalan tarinat, henkilöt, sen ajallisesti monikerroksinen myyttinen aineisto – osin irrationaalinenkin, on elävää perinnettä

MAALAUKSIA, KOLLAASEJA JA POSTIKORTTEJA
PAINTINGS, COLLAGES AND POSTCARDS

Kalevalaa maailmalta – 100 taiteilijaa ja
The Kalevala Around the World – 100 Artists and

MIRANDA VISSERS

Näyttelyn avajaiset lauantaina 4.1.2014 klo 16.00 Juminkeossa.
Näyttely on avoinna 4.1.–14.3.2014 ma-pe klo 12.00–18.00.

TERVETULOA!

The Vernissage in Juminkeo on January 4th at 4:00pm.
The Exhibition will be open from January 4th to March 14th 2014
Mon-Fri 12:00am - 6:00pm.

WELCOME!

J U M I N K E K O
www.juminkeo.fi

Kuhmon lahi

Kuhmo Winter

joka saa eri alojen taiteilijat inspiroitumaan sen sisältämistä myytisistä kertomuksista ja värikästä henkilöhahmoista. Se tarjoaa mahdollisuuden realistiseen tai hyvinkin filosofiseen – ei esittäävään – tyylisiin. Voi sanoa, että 1990-luvusta lähtien Kalevala on puhutellut suomalaisia teatterin ja elokuvan tekijöitä, kirjailijoita, eri alojen kuvataiteilijoita ja myös taansijoita hyvin voimakkaasti ja he ovat löytäneet hyvinkin tuoreita uusiauria aukaisevia tulkinto-

ja ja näkökulmia eepokseen ja täten tuoneet sitä lähemmäksi nykypäivään. Juminkeossa tämä ilmiö on selvimmin näkynyt vaihtuvien näyttelyjen kirjona. Yllättävä on ollut, että olemme saaneet tarjouksia monilta Suomen ulkopuolella asuvilta taiteilijoilta: Kalevala-teemaisia näyttelyitä on ollut Australiasta, Meksikosta, Kiinasta, Venäjältä, Ruotsista, Hollannista, Eestistä, USA:sta, Saksasta, Unkarista, Vietnamista, Portugalista, Bulgariasta...

keko. Het was werkelijk verrassend dat wij zoveel aanbiedingen gekregen hebben van kunstenaars van buiten Finland. Exposities met de Kalevala als thema zijn te zien geweest in Australië, Mexico, China, Rusland, Zweden, Nederland, Estland, de Verenigde Staten, Duitsland, Hongarije, Vietnam, Portugal, Bulgarije, etc.

Aan deze reeks wordt de eerste tentoonstelling van dit jaar toegevoegd naar een idee van de Nederlandse beeldend kunstenaar Miranda Vissers. Weliswaar hebben wij de tentoonstelling ontworpen en hem zijn naam gegeven: "De Kalevala van de wereld – 100 web kunstenaars en Miranda Vissers". Miranda Vissers heeft collega's en vrienden uit de hele wereld gevraagd deel te nemen aan de expositie met ansichtkaarten die de Kalevala als onderwerp hebben. Deze ansichtkaarten zijn een onderdeel van de expositie die verder bestaat uit haar eigen schilderijen en collages. Een dergelijke expositie is

nog niet eerder in de expositieruimte van Juminkeko vertoond.

De expositie van Miranda Vissers is een onderdeel van het jaarlijkse Kuhmo Winter festival dat Juminkeko in samenwerking met de andere culturele organisaties van Kuhmo organiseert.

Sirpa Nieminen

(vertaling Carel van Bruggen)

Miranda Vissers: Louhi.

Tähän ketjuun liittyy tämän vuoden ensimmäinen näyttelymme hollantilaisen kuvataiteilija Mirandaa Vissersin ideasta

syntynyt, mutta meidän nimeämämme ja suunnittelemamme "Kalevalaa maailmalla – 100 nettitaiteilijaa ja Miranda Vissers"-näyttelykokonaisuus. Miranda Vissers on kutsunut kollegojaan ja ystäviään eri puolilta maailmaa osallistumaan näyttelyyn Kalevala-aihisella postikortilla. Nämä kortit muodostavat osan näyttelystä ja osa koostuu hänen omista maalauskäsitteistä ja kollaaseista. Tämän kaltaista näyttelyä ei ole Juminkeon näyttelysalissa aiemmin nähty.

Miranda Vissersin näyttely on osa vuosittaisesta Kuhmon Talvi -tapahtumasta, jota Juminkeko järjestää yhteistyössä Kuhmon muiden kulttuuritoimijoiden kanssa.

Sirpa Nieminen

Vorig jaar, in het voorjaar, schreef ik iets over de omgewaaide bomen bij ons Finse vakantiehuisje. Ik had, zo schreef ik, het jaar daarvoor aan het einde van de zomer zelfs een ronde gemaakt op het terrein om de bomen op het hart te drukken de komende herfst nou eens niet om te waaien. Dat was maar een grap, zo gek ben ik nou ook weer niet. Dat begreep u wel. Maar, zoals mijn Finse vrouw altijd zegt: in elke grap zit wel een kern van waarheid. En dat was ook deze keer zo. Natuurlijk hoopten wij dit jaar van omgewaaide bomen gespaard te blijven, maar dat bleek niet zo te zijn. Toen wij eind mei in Finland arriveerden bleek dat er een grote den op het dak van ons slaaphuisje lag. In zijn val had ie ook de bovengrondse elektriciteitsleiding meegenomen. Die was overigens niet ge-

broken omdat het slaaphuisje verhinderd had dat de boom tegen de grond sloeg. De kabel was dan wel niet afgeknaapt, maar de elektrische motorzaag deed het niet en ook het koffiezetterapparaat gaf niet thuis. En dus was er duidelijk iets mis. Wij hebben de volgende morgen het energiebedrijf gebeld en u kunt het geloven of niet maar dezelfde middag nog hebben zij de leiding gerepareerd. Niets dan lof daarvoor.

Alleen lag een fors deel van de boom nog op het dak van ons slaaphuisje. Die hebben wij er uiteindelijk af weten te krijgen en de beschadigingen aan het bitumineuze dak heb ik kunnen repareren. Eind goed al goed. Althans, dat dachten wij. Maar laat ik eerst nog even iets over ons bos vertellen. Dat is voor Finse begrip-

Taas kerran puista

Viime keväänä kirjoitin kaatuneista puita mökillämme Suomessa. Olin edellisen kesän lopulla, niin silloin kirjoitin, tehnyt kierroksen tontillamme ja kehottanut puita pitämään mielessään, etteivät ne seuraavan syksyn myrskyissä saa kaatuilla. Se oli tietenkin leikkipuhetta, niin hölmö en sentään ole. Senhän toki ymmärrätte. Mutta, kuten suomalaisella vaimollani on tapana sanoa: ei niin pientä pilaa ettei totta toinen puoli. Ja niin oli tälläkin kertaa. Tietenkin toivoimme, että säistyisimme tänä vuonna kaatuneilta puita, mutta niin ei tapahtunut. Kun me toukokun lopussa saavuimme Suomeen, kävi pian ilmi, että suuri kuusi lojui makuuittamme katolla. Kaatuessaan se oli myös tuonut sähköjohdon mukanaan. Johto ei onneksi

ollut katkennut sillä aittamme oli estänyt puuta kaatumasta maahan saakka. Johto ei ollut katkennut, mutta sähkömoottorisaha ei toiminut eikä kahvinkeitimessä ollut elon merkkiä. Eli selvästi jotain oli vialla. Soitimme heti seuraavana aamuna sähkölaitokselle, ja uskokaa tai älkää, vielä samana päivänä he käivät korjaamassa johdon. Siitä pelkkää kiitosta.

Mutta suuri osa puusta makasi vielä aitan katolla. Loppujenlopuksi saimme itse puun pois katolta ja sain korjattua bitumikatolle aiheutuneet vahingot. Lopussa kiiatos seisoo, ainakin niin me ajattelimme. Mutta kerronpa ensin vähän metsästäimme. Se on suomalaisittain vain postimerkin kokoinen: puoli hehtaaria. Se on

pen maar een postzegel: een halve hectare. Het ligt aan een meertje, zoals het hoort. Dat wel. In de vijftiger jaren heeft de grootgrondbezitter een strook langs het meer in percelen verdeeld en die verkocht aan stadse mensen om daar een weekendhuisje te kunnen bouwen. Het is maar een klein meer en er omheen staan 10 huisjes. Wij en de meeste anderen roeien het meer over naar ons huisje. Er is wel een bosweg, maar die is moeilijk te bereiken en hij grenst niet aan ons terrein. Een jaar of vier geleden is de oude eigenaar van het bos overleden. En kort daarna hebben zijn erfgenamen het bos laten kappen, alles bij elkaar zo'n 60 hectare. Het bos was rijp om gekapt te worden. Volgens een deskundige was het zelfs al aan de late kant. En daar begint ons probleem. Ook wij hebben dus een oud bos. Ook ons bos is rijp om gekapt te worden, maar wie gaat nou lekker zitten genieten van de natuur in de ravage die een vers

pienen järven rannalla, niin kuin asiaan kuuluu. Hyvä niin. 1950-luvulla oli suurmaanomistaja jakanut järven ympäryksen palstoiksi ja myynyt ne kaupunkilaisille viikonloppumökkien rakentamista varten. Se on vain pieni järvi ja sen rannoilla on 10 mökkiä. Me, kuten useimmat muutkin, soudamme järven yli mökillemme. Siellä on myös metsätie, mutta sille on vaikea päästä, eikä se rajoitu palstaamme.

Nelisen vuotta sitten vanha maanomistaja kuoli. Pian sen jälkeen hänen perillisensä antoivat kaataa metsän, kaiken kaikkiaan n. 60 hehtaaria. Metsä oli kypsä kaadettavaksi. Asiantuntijan mukaan se oli jopa liian vanhaa. Ja tästä alkaa meidän ongelmamme. Meillä on siis myös palanen yli-vanhaa metsää. Se olisi myös kypsää kaadettavaksi, mutta kuka nyt haluaisi nauttia luonnosta siinä sekamelskassa, mikä vasta kaadettu metsä on. Silloin voisit yhtä hyvin olla viikonloppumökillä kuussa. Sitä

gekapt bos is. Dan kan je net zo goed op de maan een weekendhuisje hebben. Dat doen wij dus niet. Het gevolg: de bomen vallen vanzelf om. Ook niet zo leuk. En de bomen vallen nu makkelijker om omdat het grote bos erachter gekapt is en zij, hoog als zij zijn, veel meer wind vangen dan eerst.

me emme siis halua. Seuraus on, että puut kaatuvat itsestään. Sekään ei ole hauskaa. Ja ne puut kaatuvat nyt helpommin, koska metsä siellä takana on kaadettu, ja puut, niin korkeita kuin ovat, saavat vastaansa paljon enemmän tuulta kuin ennen. Ja sitten vielä jotakin. Joskus elokuussa huomasin, että makuuaittamme lähellä

En dan nog iets. Ergens in augustus merkte ik dat er op een plek bij ons slaaphuisje na een harde wind allemaal groene sparrennaalden op de grond lagen. Groene sparrennaalden in augustus, dacht ik, en keek naar boven. En daar boven bleek het niet pluis. Van de bewuste spar waren de takken al half kaal en de bast bleek voor een deel weg. Het zag er niet bepaald gezond uit. Een week later werd op de Finse televisie tijdens het nieuws verteld dat de boekdrukkever naar het noorden is opgerukt en bossen in midden Finland bedreigt. Er werd op een boom in gezoemd en ja wel hoor. De stam zag er net zo uit als die zieke boom van ons. Er was maar een conclusie mogelijk: Ook in ons bos heeft de boekdrukkever zich genesteld. En wat blijkt, ook dat heeft veel te maken met het bos dat achter ons gekapt is.

Ja minun täytyy vielä paljastaa teille jotakin. Minä luulin, paljasjalkaisena amsterdalmilaisena, että metsä on metsä, täynnän puita ja niin. Ei koskaan tullut mieleeni, että metsä on eräänlainen puutarha, jossa tapahtuu kaikenlaista ja jota täytyy pitää kunnossa. Ei mikään staattinen tila pysystää seisovia puuta. Sielläkin on jatkuvaa nousua, loistoaikeaa ja alamäki! Siis meidän täytyy tavalla tai toisella ryhtyä toimiin tuossa pikku metsässämme satoine puiineen. Mutta miten se tapahtuu ja missä järjestysessä, se ei vielä ole ihan selvä. Ja palstamme eristäytynyt sijainti ei tee sitä todellakaan helpoksi meille. Lyhyesti sanoituna, meillä on ajattelemisen aihetta, emmekä vielä pitkästy. Jatkoa seuraa.

*Carel van Bruggen
(käännös Pirkko van Bruggen)*

En dan moet ik u nog iets verklappen. Ik dacht, als geboren Amsterdamer, dat een bos gewoon een bos was. Allemaal bomen en zo. Nooit over nagedacht dat een bos ook een soort tuin is waarin van alles gebeurt en dat regelmatig onderhouden moet worden. Niks geen statisch gedoe van overeind staand hout. Ook hier is het een voortdurend opgaan, blinken en verzinken! En dus moeten wij op de een of andere manier aan de slag in dat bosje van ons met zijn honderden bomen. Maar hoe dat moet en in wat voor volgorde is nog niet zo duidelijk. En de geïsoleerde ligging van het perceel maakt het ons ook niet echt makkelijk. Kortom, wij hebben iets om over na te denken en vervelen ons nog niet. Wordt vervolgd.

Carel van Bruggen

Toeval bestaat niet

Het had al een tijdje geleden in de AVIISI gestaan, de oproep om een verhaal te schrijven, dat de betrekkingen tussen Finland en Nederland zou benadrukken. Ik koos voor het thema: hoe is dit gemengde gezin Fins/Nederlands van ons tot stand gekomen?

Maakt u zich geen zorgen, ik hou het netjes.

Indertijd, ik praat nu over de jaren 1970-80, dachten nog veel mensen uit Nederland dat Finland achter het ijzeren gordijn van Rusland lag, daar ging je echt niet heen voor je plezier. Finland was onbekend, het was daar trouwens toch veel te koud, dat wisten ze dan weer well!

Of zoals mijn vrienden het toen zo mooi uitdrukte: ' Hoe kom je in godsnaam aan

een meisje uit Finland? Kon je hier niets vinden?'

Ik vertelde ze dat ik haar niet in Finland had ontmoet maar op Rhodos, Griekenland.

We waren daar allebei op een soort van herstelvakantie en ontmoetten elkaar op een avond in de nachtclub van het hotel waar we verbonden. Het werd een vakantie vol zon en liefde en het was de ontmoeting met de liefde van mijn leven. En dat is ze nog steeds.

Dat leek me dus wel een mooi onderwerp voor het verhaal in de AVIISI.

Misschien heeft u het gelezen "De zon in mijn leven".

Wat daarna gebeurde vond ik zeker de moeite waard om te vertellen, vandaar dit vervolg.

Willem
Mulder

43

Sattumaa ei ole olemassakaan

Aviisissa peräänskuulutettiin jo jokin aika sitten henkilötä, jotka olisivat valmiita kirjoittamaan Suomen ja Hollannin välistä yhteyksistä. Valitsin omaksi teemakseni: miten suomalais-hollantilainen perheeni sai alkunsa. Älkää huolestuko, lupaan kirjoittaa asiasta näistä.

Siteeraan ensin ystäväni: "Mistä sinä oikein onnistuit löytämään suomalaisen työn? Etkö onnistunut löytämään ketään lähempää?" Kerroin tavanneeni hänet Kreikassa Rhodoksella. Olimme molemmat lomalla palautuaksemme menneestä kun tapasimme hotelliimme yökerhossa. Se oli loma täynnä auringonpaistetta ja rakkautta, tapasinhan elämäni rakkauden. Ja sitä hän on vieläkin. Ajattelin asian olevan sopiva Aviisiin kirjoittavaksi. Ehkä olette

lukeneet tarinani "Elämäni aurinko".

Mitä sen jälkeen on tapahtunut, on myös kertomisen arvoista, siksi kirjoitan taas.

Vaimoni istuessa lukemassa Aviisin juhlanumeroa hän yhtäkkiä huudahti: "Miten minun nimeni voi olla täällä!" Huomattuaan kirjoittajan nimen "Elämäni Aurinko"-kirjoituksen lopussa, hän tuijotti tiukasti minua: "Olet kirjoittanut terinan meistä." "Tiedän", vastasin. "Kirjoitin sen tiedostestusti ja olen kirjoittanut useamminkin tarinoita meistä." "Totta. Mutta nyt mainitset nimeni ensimmäistä kertaa, muuten et ole tehnyt sitä koskaan." Hän oli oikeassa. Jätän nimet normaalisti mainitsematta etten loukkaisi kenenkään yksityisyyttä.

"Tällä kertaa minun oli pakko, koska tarina kertoo suhteestamme. Koska kirjoitin

Mijn vrouw zit in de jubileumuitgave van de AVIISI een artikel te lezen en veert op eens op.

'Hé, mijn naam staat hier.'

Ze kijkt wie het artikel 'De zon in mijn leven' heeft geschreven en kijkt me aan.

'Je hebt een verhaal over ons geschreven.'

'Dat weet ik,' zeg ik, 'ik was bij kennis en ik schrijf wel vaker over ons.'

'Ja, dat klopt, maar je hebt mijn naam gebruikt, dat doe je anders nooit.'

Ze heeft gelijk, dat doe ik anders nooit. Ik schrijf meestal zodanig dat ik de privacy van iemand waarborg. Niet iedereen vind het leuk om zijn naam ergens te lezen.

'Deze keer moest ik wel. Getrouwde zijn doe je met zijn tweeën, mijn naam staat eronder dus moet die van jou er ook bij.

Het staat anders zo raar, vind je niet?'

Ze is in alle opzichten een Finse; die blijven graag op de achtergrond en hoeven geen speciale aandacht. En zeker niet met hun naam in de publiciteit.

'Vind je het erg?' vraag ik.

Ze schudt haar hoofd. 'Nee dat niet, ik ben het alleen niet gewend.'

'Ik heb je het verhaal toch laten lezen?' vraag ik nu weifelend.

Ze haalt haar schouders op, we weten het allebei niet meer.

Ik schrijf de laatste tijd veel, misschien wel te veel. Ze redigeert namelijk voor mij en heeft net mijn boek "Fout geld" en verhalenbundel "Utrecht van toen" gedaan. Dat zijn heel wat verhalen en dan weet je niet meer waar dat ene verhaal in gestaan heeft.

'Ik vind het wel mooi,' zegt ze, 'maar het is wel een kort verhaaltje voor ruim 30 jaar,' ze kijkt bestraffend, maar geeft me dan lachend een kus.

Na een week krijgt mijn vrouw een mail die haar doet verbazen.

Hij is van een zekere Pirjo, een Finse.

Die heeft net een artikel gelezen in de

omalla nimelläni, en voinut olla mainitsematta sinunkaan nimeä", vastasin.

Vaimoni on tyypillinen suomalainen, siispä hän on mieluummin taustalla eikä huomion keskipisteenä. Eikä hän tietenkään halua tulla missään nimessä mainituksi julkisuudessa.

Kysyttyäni haittaako se, hän pudisti päättään. "Ei oikeastaan, en vain ole tottunut siihen."

"Enkös ollut antanut sinun lukea sitä etukäteen?" kysyin epäröiden. Hän vain kohautti hartioitaan.

Olen kirjoitellut viime aikoina paljon, ehkä liiankin paljon. Hän on oikolukenuut kirjani "Väärästä rahaa" raakaversion ja tarinakootsteen "Utrecht ennen". Niissä olikin lukemista enkä jaksa muistaa oliko meidän tarinamme siellä jossain väliissä.

"Se on kaunis tarina, mutta lyhyt kertoakseen 30 vuoden ajanjaksosta", kommentoi vaimoni vielä tiukkaan äänensävyyn, mutta sitten hän heltyi antamaan nauraan suukon.

Viikkoa myöhemmin vaimoni sai yllättäväni e-meilin joltakin Pirjo-nimiseltä henkilöltä. Hän oli lukenut saman artikkelin Aviisissa ja hän totesi miehelleen Grossille muistavansa saman, tarinassa mainitun nimen, kaukaa menneisyydestä. Olisikohan kyseessä sama henkilö. Luettauaan tarinan uudestaan han päätti ottaa asiasta selvää sähköpostitse. Kuinkahan monta Maija Viitasaarta on kotoisin Varkaudesta. Maija oli iloisesti yllättynyt kun ilmeni, että hänen entinen naapurinsa lapsuuden ajoilta 50 vuoden takaa otti yhtäkkiä yhteyttä. Tarinan vahvuus ei ollutkaan se juttu, vaan nimi, joka siinä mainittiin.

"Mietihän, hän rakastui myös mieheen joka takia muutti maasta pois samana vuonna kuin minä", totesi vaimoni istuessamme ruokapöydän ääressä. "Sepä vasta sattumaan", vastasin. "Naapurukset jotka viettivät lapsuutensa samalla kadulla, muuttivat maasta samana vuonna!" "Sattumasta tulee vielä-

AVIISI en had net zo verbaasd tegen haar man Gros gezegd: 'Hé, ik ken die naam. Het zal toch niet?'

Ze leest het artikel nog een keer en besluit er na een lange aarzeling een e-mail aan te wagen.

Hoeveel mensen heten er Maija Viitasaari en komen er uit Varkaus, dat kunnen er toch niet al te veel zijn.

In het kort de mail van Pirjo:

Als je moeder Alma heet en je hebt drie zusjes die Leena, Tuula en Eeva heten dan ben jij mijn voormalige buurmeisje. Ben jij die Maija die uit Varkaus komt, uit de Männikönkä?

Ik ben opgegroeid op nummer negen en jij op nummer zes, ik dacht dat kan niet waar zijn, maar ik hoor graag van je.

Na een bevestiging van Maija dat zij het inderdaad is, blijkt dat ze weer contact heeft met haar buurmeisje van ruim 50 jaar geleden.

kin uskomattomampi, kunhan kuulet minne hän muutti", hykerteli vaimoni. "Eihän, kerrohan jo", hoputin uteliaana. "Kylläpä vain", vastasi hän. "Muutimme molemmat samana vuonna ja menimme molemmat naimisiin... hollantilaisen kanssa! Ensin asuimme 50 metrin päässä toisistamme. 50 vuoden jälkeen kävi ilmi, että asumme 50 kilometrin päässä toisistamme."

Katsoimme toisiamme silmiin ja purskahdimme nauruun. Tuskkin uskomme niin montaa yhtensattumaa todeksi.

Parin viikon päästä istuimme autossa matkalla pieneen kylään Veluwenissa, missä he asuvat. Tyylikkäästi sisustettu, hieno talo. Pirjo ja Gros osoittauivat sympaattisiksi ihmisiksi ja päivä heidän kansaan sujui rattoisasti. Sovimme uudesta tapaamisesta ennenkuin palasimme kotiin. Matka sujui etanen vauhtia raekuurojen ja lumentulon yllättäessä meidät. Senkin suhteen päivä tuntui jotakin suomalaiselta.

Mijn vrouw is blij en verrast. De kracht van een verhaal zit soms niet in het verhaal zelf maar in een klein aspect, in dit geval haar naam.

'Wat denk je,' zegt mijn vrouw als we aan tafel zitten te eten.

'Ze is verliefd geworden op een man en is ook geëmigreerd, in hetzelfde jaar als ik.'

'Wauw,' zeg ik, 'dat is toeval. Twee buurmeisjes die in dezelfde straat zijn opgegroeid en die later in hetzelfde jaar emigreren, dat is wel heel toevallig.'

'Het wordt nog beter als je weet waarheen ze geëmigreerd is,' zegt mijn vrouw nu met een grijns op haar gezicht.

'Nee,' zeg ik, 'echt?'

'Ja,' zegt ze, 'we zijn beiden in hetzelfde jaar geëmigreerd en allebei getrouwd met een ... Nederlander. We woonden 50 meter van elkaar en dan blyken we na 50 jaar op 50 km van elkaar af te wonen.'

We zitten naar elkaar te kijken en schieten

Tätä kirjoittaessani, yhteensattumaa vieläkin ihmetellen, sanoi Maija aikovansa sopia uuden tapaamisen. Heillä tuleekin olemaan paljon kerrottavaa, mitä kaikkea heille on viimeisen 50 vuoden jälkeen tapahtunut sen jälkeen kun he yhdessä pelasivat palloa kadulla. Jätän heidät sitten keskenään että he voisivat rauhassa puhua suomea. Suomenkieli kun sattuu olemaan vaikea ymmärtää hollantilaiselle. Kaadan sitten Grossille oluen tuoppiin ja sitten voimme laskeskella millä todennäköisyydellä vastaavaa voi sattua. Ehkä siitä syntyy numero, ehkä ei. Mutta se tosiasi, että tämä oli uskomaton sattuma, ei siitä muutu. Jotkut ovat sitä miettä, ettei satumaa ole olemassa. Kaikki on määärätty etukäteen. Jos asia on niin, niin haluaisin tavata sen, joka nämä asiat etukäteen suunnitelee. Kukapa ei haluaisi.

Willem Mulder

Käännös: Minna Räty

in de lach. We zijn allebei verbaasd over zo veel toevalsgeheid.

Een paar weken later zitten we in de auto en gaan op bezoek in een klein dorp op de Veluwe waar ze wonen. Een prachtig huis met een stijlvolle inrichting. Het werd een prettige dag bij Pirjo en Gros, een heel sympathiek echtpaar. Ze zijn van onze leeftijd en we praten over van alles en nog wat, kortom, het was heel gezellig. We spreken af om elkaar weer te zien en rijden weer naar huis. Na enkele minuten worden we overvallen door noodweer. De omgeving waar we rijden wordt plotseling wit van de hagel en natte sneeuw. We rijden stapvoets, het is wel heel erg Fins vandaag, zelfs het weer doet mee.

In de tijd dat ik dit stukje schrijf en me nog steeds verbaas over de toevalsgeheid der dingen zegt mijn vrouw Maija dat ze een afspraak met ze gaat maken. Ze komen

straks naar ons, even lekker bijkletsen, er moet heel wat bijgepraat worden. Ruim 50 jaar vanaf de straat waar ze samen buiten speelden, dat heeft even tijd nodig om in te halen.

Ik denk dat we ze dan even lekker alleen laten, het Fins is voor ons Nederlanders toch al moeilijk te verstaan. Maar als ze twee vrouwen bij elkaar zetten wordt het voor een allochtone omstander praktisch onmogelijk om er een tastbaar verhaal uit te halen.

Ik schenk Gros dan een lekker biertje in en dan gaan we samen een kansberekening maken van deze gebeurtenis.

Misschien komt er een cijfer uit, misschien niet, maar bovenal is het een ongelofelijk toeval. Sommigen zeggen dat toeval niet bestaat, dat alles voorbestemd is.

Als dat zo is wil ik die scenarioschrijver wel eens ontmoeten, maar ja, wie wil dat niet?

Willem Mulder

Kleintjes

Gratis adverteren in Aviisi?

Wilt u iets verkopen of bent u op zoek naar iets dan kunt u als lid geheel gratis (mits niet commercieel) in Aviisi een advertentie plaatsen. Stuur uw advertentie, van maximaal 140 leestekens en spatie, per email naar: aviisi@vnf.nu en wij zorgen ervoor dat uw advertentie in het eerstvolgende nummer wordt geplaatst.

Voor commerciële advertenties wordt een kleine vergoeding gevraagd.

Meer weten?

Info Jacques Groenendijk:
vice-voorzitter@vnf.nu

Woonruimte gezocht in Utrecht voor vijf maanden (februari – juni)

Liefst gemeubileerd, maar wel met basisinrichting (zoals koelkast, kookgelegenheid, magnetron etc.). Huurprijs graag inclusief elektra, water en gas. Grootte is niet zo belangrijk mits er maar twee personen kunnen / mogen wonen.
mia.collan@gmail.com

Asunto haussa Utrechtista 5 kuukaudaksi (helmikuu–kesäkuu)

Mielellään kalustettu, mutta perusvarusteltu(jääkaappi, hella/mikro ym.) riittää myös. Sähköön/veden/kaasun pitäisi kuulua vuokraan. Koolla ei ole väliä, kunhan siinä on kahden lupa asua.
mia.collan@gmail.com

Werk gezocht in Utrecht in het voorjaar 2014

Ik heb een horecaopleiding, maar ben momenteel werkzaam als chef-verkoopster. Ik ben ook bereid eventuele andere werkzaamheden te verrichten.
Talenkennis: Fins (moedertaal) en Engels.
katarina.gangal@hotmail.fi

Töitä Utrechtista keväälle?

Minulla on ravintola-alan koulutus, mutta tällä hetkellä työskentelen myynnin parissa, esimiestehtävissä. Olisin valmis kokeilemaan muutakin alaa. Kielitaito; suomi: äidinkieli, englanti: perusteet.
katarina.gangal@hotmail.fi

finntra waalwijk b.v.

AUTOTRANSPORT KULJETUKSET

**VOOR PARTICULIEREN
EN BEDRIJVEN**

koel en vries
verwarmd
stuks- en pallets
verhuizingen

**YKSITYISILLE
JA YRITYKSILLE**

kylmä ja pakaste
lämpö
paketit ja paletit
muutot

NEDERLAND - FINLAND

afhalen en bestellen in
de gehele BENELUX

elke week groupagedienst
af Waalwijk

FINLAND - NEDERLAND

noudot ja toimitukset
BENELUX-maissa

joka viikko kappaletavaralähtöjä
Waalwijkistä

Keurweg 4, 5145NX Waalwijk – Postbus 450, 5140AL Waalwijk
Telefoon +31(0)416 – 561442, Fax +31(0)416 – 561440, e-mail info@finntra.nl

Scandinavië kenners

VDM Webshop

- Moderne
hedendaagse
glaskunst**
- Elandleer**

Kijk op agenda (website) en
maak een afspraak.
Bestellen via de website.

www.vdm-glaskunst.nl

www.elandleer.nl

Anja en Dick Guldemond in Finland

Bijna 40 jaar geleden vertrok Anja Rautjärvi voor een zomerbaan naar Zweden, waar ze werkte in een buiten Stockholm gelegen tuin. Daar ontmoette ze de Nederlander Dick Guldemond. Dick kwam uit Nederland naar Zweden om er te werken en de taal te leren. Zijn ouders hadden een grote onderneming in kiemplanten, die ze exporteerden naar Zweden, Duitsland, Engeland en Amerika, vertelt Anja Guldemond aan haar eigen familie Rautjärvi.

Anja en Dick ontmoetten elkaar weer in de volgende zomer in dezelfde tuin. Na afloop van het zomerwerk vertrekt het paar op een gezamenlijke vakantiereis met Dicks lelijke eend. Ik bracht Anja thuis zegt Dick en glimlacht.

48

We gingen naar Noorwegen, trokken rond de Botnische golf en gingen via Haaparanta naar Kangasala. Het regende en we sliepen in een tent, herinnert Anja zich de reis. Na de reis zette Anja haar studie in Finland voort. Ze was er nog niet klaar voor naar het buitenland te verhuizen. De relatie op afstand duurde zeven jaar. We belden een keer per week en we schreven veel brieven, vertelt Anja.

Leven in Nederland

Tenslotte ging het paar samenwonen. Hun gezamenlijk thuis lag in Boskoop, een plaats ter grootte van Kangasala, met meer dan 700 kwekerijen. Dick was zelf een onderneming voor kiemplan ten begonnen, en was daarom veel op reis. In

Anja ja Dick Guldemond Suomessa

Melkein 40 vuotta sitten nuori Anja Rautjärvi lähti kesätöihin Ruotsiin, missä hän työskenteli Tukholman ulkopuolella sijaitsevalla puutarhalla. Siellä hän tapasi hollantilaisen Dick Guldemondin. Dick tuli Hollannista Ruotsiin töihin ja oppimaan kielä. Hänen vanhemmillaan oli iso taimiyritys, josta vietiin taimia Ruotsiin, Saksaan, Englantiin ja Amerikkaan, Anja Guldemond omaa sukuaan Rautjärvi kertoo.

Anja ja Dick tapasivat jälleen seuraavana kesänä samalla puutarhalla. Kesätöiden loputtua pariskunta lähti yhteiselle lomatarkalle Dickin räätisitikalla. Vein Anjan kotiin, Dick sanoo ja hymyilee.

Kävimme Norjassa ja kiersimme Pohjolahten ja ajoimme Haaparannan kautta

Kangasalle. Vettä satoi ja me nukkuimme teltassa, Anja muistee matkaa. Matkan jälkeen Anja jatkoi opiskeluaan Suomessa. Hän ei ollut vielä valmis muuttamaan ulkomaille. Etäsuhdetta kesti seitsemän vuotta. Soitimme kerran viikossa ja kirjotimme paljon kirjeitä, Anja kertoo.

Elämää Hollannissa

Lopulta pari muutti yhteen. Yhteinen koti sijaitsi Boskoopissa, Kangasalan kokonaissella paikkakunnalla, jossa on yli 700 taimistoa. Dick oli perustanut oman taimialan yrityksen, joten hän matkusti paljon. Myyntiaikaan Dick oli viikot matkoilla ja viikonloput kotona, Anja kertoo. Anja työskenteli miehensä yrityksessä ja hoiti parin kahta lasta kotona.

de tijden, dat er verkocht werd, was Dick door de week op reis en de weekenden thuis, vertelt Anja. Anja werkte in de onderneming van haar man en zorgde thuis voor de twee kinderen van het paar.

We gingen altijd naar Finland in de zomervakantie. Toen de kinderen nog klein waren, brachten we ook de kerst in Finland door. Anja zegt niet aan heimwee te lijden, maar in het begin was ze wel weemoedig na de in Finland doorgebrachte zomervakantie. In de vereniging Nederland-Finland ontmoette ze andere Finnen.

Terugkeer naar Finland

Zoon Erik Guldemond besloot in Finland in het leger te gaan. Na een detachering van een jaar bleef hij daar. Nu heeft onze zoon een aardbeienhandel; hij verkoopt bessen en erwten en ook bloemen. We helpen hem altijd indien nodig, vertelt

Kävimme Suomessa aina kesälomilla. Silloin kun lapset olivat pieniä, vietimme myös joulut Suomessa. Koti-ikävää Anja ei myönnä poteneensa, mutta alkuun Suomessa vietettyjen kesälomien jälkeen mieli oli haisea. Hollanti-Suomi seurassa hän tapasi muita suomalaisia.

Paluu Suomeen

Guldemondien poika Erik päätti tulla Suomeen armeijaan. Vuoden komennuksen jälkeen hän jää täenne. Nyt pojallamme on mansikkatori, mikä myy marjoja ja herneitä sekä kukkia. Me autamme hänitä aina tarvittaessa, pariskunta kertoo. Tytär Noora taas tapasi vaihto-oppilasvuonnaan, Suomessa Itävaltalaisen miehen, muutti Müncheniin, meni naimisiin ja nyt Guldemondit ovat uunituoreita isovanhempia. Kun Noora lähti Hollannista, päätimme myydä yrityksen ja asettua Suomeen, Anja ja Dick kertovat.

Anja en Dick Guldemond woonden samen 32 jaar in Nederland, waar het paar hun eigen kwekerij runde. Toen de kinderen uit het nest gevlogen waren, besloot het paar zich in Finland te vestigen. | Anja ja Dick Guldemond asuivat yhdessä 32 vuotta Hollannissa, jossa pari pyöritti omaa taimipuutarhaansa. Lasten lennettyä pesästä, päätti pari asettua Suomeen.

Hyvä tarjous tuli pikemmin kuin he olivat ajatelleet.

Tilaisuuteen piti tarttua. Halusimme Kangasalle, koska iäkäs äitini asuu täällä, Anja kertoo. Onhan tämä iso askel, uusi haaste, Dick toteaa. Hän ei myönnä kaipaavansa Hollantiin. Onhan hän vierailut Suomessa useasti. Häätkin vietettiin Kangasalan kirkossa.

Suomessa on kaunis luonto, eikä täällä ole ruuhkia, mies toteaa tyytyväisenä. Kukat Suomessa ovat kalliita, joten niitä tuotiin Hollannista. Nyt etupihaa koristaa 1900 narsissia ja tulppaania, eikä isolle takapihalle ole aikomustakaan laittaa nurmikkoa, vaan se täytetään kukilla. Ammatista on tullut Dickille rakas harrastus.

het paar. Dochter Noora ontmoette in een jaar studie-uitwisseling in Finland een Oostenrijkse man, verhuisde naar München, trouwde en nu zijn de Guldemonds gloednieuwe grootouders. Toen Noora uit Nederland vertrok, besloten we de onderneming te verkopen en ons te vestigen in Finland, vertellen Anja en Dick. Een goed bod kwam sneller dan ze verwacht hadden.

We moesten de gelegenheid te baat nemen. We wilden naar Kangasala, omdat mijn bejaarde moeder daar woont, vertelt Anja. Dat is best een grote stap, een nieuwe uitdaging, constateert Dick. Hij zegt geen heimwee naar Nederland te hebben. Hij is immers vaak in Finland op bezoek geweest. Hun huwelijk werd ook in de kerk van Kangasala gesloten.

In Finland is er prachtige natuur, en hier zijn geen files, stelt de man tevreden vast. Bloemen zijn duur in Finland, daarom worden ze uit Nederland ingevoerd. Nu versieren 1900 narcissen en tulpen de voortuin, en het is ook niet de bedoeling een gazon aan te leggen in de grote achtertuin, maar die wordt met bloemen gevuld. Zijn beroep is voor Dick een geliefde hobby geworden.

Vertaling: Hans Adamse

Componist Magnus Lindberg uitvergroot

In verband met het 20 jarig bestaan van het Fins Cultureel Instituut voor de Benelux kreeg het bestuur van de VNF een uitnodiging om een uitvoering van het New European Ensemble bij te wonen in de Dr. Anton Philipszaal in Den Haag.

Het orkest speelde onder leiding van chef-dirigent Christian Karlsen o.a. twee van de beste composities van de Finse componist Magnus Lindberg. *Jubilees* is een uitbundig feestelijk werk; een briljante bewerking voor ensemble van een reeks pianostukken die Lindberg cadeau deed aan Pierre Boulez, voor zijn 75ste verjaardag. *Souvenir* is een indrukwekkende hommage aan Gérard Grisey, in wiens sporen Lindberg glansrijk treedt met dit

meesterwerk met symfonische allure voor 18 instrumenten. Het programma werd aangevuld met stukken van twee van Lindbergs geestverwanten: *Zilver* van Louis Andriessen en een fraaie liederencyclus van Esa-Pekka Salonen op teksten van de Griekse dichteres Sappho gezongen door de Israëlische sopraan Keren Motseri.

De in Helsinki geboren Magnus Lindberg die o.a. aan de Sibelius Academy studeerde is een van de prominentste componisten van deze tijd. Onlangs was hij *composer in residence* van de New York Philharmonic. Afgelopen seizoen schreef hij een nieuw orkestwerk voor het Concertgebouworkest.

Jacques
Groenendijk

Pääosassa säveltäjä Magnus Lindberg

Suomen kulttuuri-instituutti Alankomaissa perustettiin 20 vuotta sitten. Tämän kunniaksi sai yhdystyksemme johtokunta kutsun New European Ensemblen konserttiin Dr. Anton Philipszaalissa Haagissa.

Orkesteri esitti kapellimestari Christian Karlseniin johdolla mm. suomalaisen säveltäjä Magnus Limbergin kaksi parasta teosta. *Jubilee* on elämäniloinen ja juhlallinen teos; orkesterille loistavasti sovitettu sarja piano-musiikkia, jonka Lindberg lahjoitti Gerard Pierre Boulezille tämän 75-vuotispäivänä. *Souvenir* on vaikuttava kunnianosoitus Gérard Griselle, jonka jalanjälkiä Lindberg seuraa mestarillisesti tällä symfoonista tasoa lähentelevää teosta 18 soittimelle. Oh-

Magnus Lindberg in gesprek met de Finse ambassadeur Liisa Talonpoika. | Magnus Lindberg keskustlee Suomen suurlähettilään Liisa Talonpojan kanssa.

Dirigent Christian Karlsen en het New European Ensemble. | Kapellimestari Christian Karlsen ja New European Ensemble.

In 1985 zorgde Lindberg voor opschudding met *Kraft*, voor gigantisch orkest, slagwerk (deels van de schroothoop) en elektronica. Een compositie als een vulkaanuitbarsting, kansrijk voor een vermelding in het *Guinness Book of Records*, als orkestwerk met de meeste decibels. Te horen is dat Lindberg graag luisterde naar de heavy metal van de Duitse band Einstürzende Neubauten. Men zag in *Kraft*

Rechts Magnus Lindberg en links dirigent Christian Karlsen in gesprek met het publiek na afloop van het concert. | Oikealla Magnus Lindberg ja vasemmalla kapellimestari Christian Karlsen keskustelemassa yleisön kanssa konsertin jälkeen.

jelmaa täydennettiin kahden Lindbergin tyyliloverin teoksilla: Louis Andriessenin *Zilver* ja Esa-Pekka Salosen, kreikkalaisen runoilija Sapphon tekstien mukaan säveltämä mahtava laulusarja israelilaisen sopraanon Keren Motserin esittämänä. Helsingissä syntynyt Magnus Lindberg

een woest en tegendraads statement van een *angry young man*. Die eerste indruk was echter misleidend. Later bleek dat Lindberg zijn aaneenschakeling van shockeffecten heel precies had vormgegeven, als een ingenieuze chaconne.

Na *Kraft* zou Lindberg minder radicaal zijn geworden en zelfs romantischer zijn gaan componeren. Lindbergs recentere werk klinkt vaak opvallend welluidend. Met decibels deelt hij minder rake klappen uit. Maar van een drastische koerswijziging is geen sprake. Gebleven is zijn drang om met vernuftige instrumentencombinaties klangkleuren uit een orkest of ensemble te halen die je niet onberoerd laten. Ook de onstuitbare ritmische drive en energie bleven overeind. En Lindbergs composities zijn onverminderd ingenieus van opzet. Als speler en als luisteraar kun je niet anders dan gegrepen raken. Zijn muziek is toegankelijk, in de beste zin van het

opiskeli mm. Sibelius Akatemiassa. Hän on yksi tämän ajan merkittävimmistä taide-musiikin säveltäjistä. Hän oli hiljattain New Yorkin filharmonisen orkesterin nimikko-säveltäjä. Viime konserttiesongin aikana hän sävelsi uuden teoksen Amsterdamin Het Koninklijke Concertgebouworkest-orkesterille.

Vuonna 1985 aiheutti Lindberg kohun taidemusiikkimailmassa teoksellaan *Kraft* jättiläismäiselle orkesterille, lyömäsoittimille (osittain rautaromusta) ja elektronisille soittimille. Sävellys kuin tulivuoren purkaus ansaitisi maininnan Guinnessin ennätystenkirjassa kaikkien aikojen äänekäimpinä orkesterisävellyksenä. Teoksesta käy selvästi ilmi, että Lindberg kuunteli mielellään saksalaisten heavy metal yhtyeen Einstürzende Neubautenin musiikkia. *Kraft* pidettiin vihaisen nuoren miehen villinä ja kurittomana mielenilmauksena. Tuo ensimmäinen vaikutelma oli kuitenkin

Magnus Lindberg bedankt na afloop het orkest
New European Ensemble. | Magnus Lindberg
kiittää konsertin jälkeen New European
Ensemble orkesteria.

woord. Niet voor niets heeft hij een grote schare fans, onder liefhebbers van de meest uiteenlopende muziekgenres. Muziek van Magnus Lindberg beluisteren en uitvoeren is een avontuur. Wilt u ook een uitvoering meemaken van het New European Ensemble dat stukken speelt van deze fantastische componist Magnus Lindberg? Op donderdag 15 mei 2014 wordt dezezelfde uitvoering gege-

harhaanjohtava. Myöhemmin ilmeni, että Lindberg oli erittäin tarkasti suunnitellut teoksensa shokkivaikutteet eräänlaisia monimuitkaisina chaconneina.

Kraft in jälkeen olivat Lindbergin sävellykset vähemmän radikaalisia, voidaan sanoa että hänen teoksensa saivat jopa romanttisia vivahteita. Lindbergin nykyiset teokset kuullostavat usein merkittävän musikaaliselta. Hän yllättää kuuntelijansa harvemmin desibeli-iskuillaan. Mutta rajuista suunnanmuutoksesta ei suinkaan voida puhua. Hänen halunsa taikoa nerokkailla soitinyhdistelmillä orkesterista tai yhtyeestä havahduttavia sointuja on vieläkin tallella niinkuin myös pysähymätön rytm ja loppumaton energia. Ja Lindbergin sävellykset ovat vielä edelleen nerokkaasti suunniteltuja.

Soittajana ja kuuntelijana ei voi muuta kuin haittoitua; Lindbergin musiiki on ennen-

New European Ensemble - Christian Karlsen

15-5 20.15: Muziekgebouw

aan 't IJ in Amsterdam

Magnus Lindberg - Arena 2

Witold Lutoslawski - Chain 1

Esa-Pekka Salonen - 5 Sappho-Images

Magnus Lindberg - Jubilee

Magnus Lindberg - Souvenir

16-5 20.15: Korzo Theater,

Den Haag

Magnus Lindberg - Corrente

Witold Lutoslawski - Chain 1

Magnus Lindberg - Dos Coyotes

Peter-Jan Wagenaars - Frozen Ritual

Magnus Lindberg - Arena 2

19.15: Inleiding door Hans Haffmans

Na afloop: Magnus Lindberg in gesprek met het publiek en dirigent Christian Karlsen

ven in het Muziekgebouw aan 't IJ in Amsterdam. Op vrijdag 16 mei 2014 speelt het New European Ensemble in Korzo in Den Haag o.a. drie werken van Magnus Lindberg. Na afloop van het concert gaat Magnus Lindberg in gesprek met het publiek en dirigent Christian Karlsen. Een bijzondere belevenis.

Jacques Groenendijk

53

kaikkea mukaansa vetävä. Ei ihme että hänellä on valtava määrä faneja useiden erilaisten musiikkitylien piireissä. Magnus Lindbergin musiikin kuunteleminen ja soittaminen on kuin seikkailu.

Haluatko sinäkin kuunnella tämän fantasisen säveltäjän Magnus Lindbergin teoksia New European Ensemblen soittamana? Torstaina 15. toukokuuta 2014 on tämä sama konsertti Muziekgebouw aan 't IJ:ssä Amsterdamissa. Perjantaina 15. toukokuuta soittaa New European Ensemble Korzossa Haagissa mm. kolme Magnus Lindbergin teosta. Konsertin jälkeen Magnus Lindberg keskustlee yleisön ja orkesterinjohtaja Christian Karlseni kanssa. Todella erikoinen kokemus.

Jacques Groenendijk

Käännös: Irja Lammers

Het mysterie van de Wolfgrot in Kristiinankaupunki

Arnold
Pieterse

Inleiding

Tot voor kort werd aangenomen dat pas na afloop van de laatste ijstijd, omstreeks 11.000 tot 10.000 jaar geleden, mensen zijn gaan wonen in het gebied dat nu Finland heet. Tijdens deze ijstijd (het Würm- of Weichselien glaciaal), die ongeveer 100.000 jaar duurde, waren de leefomstandigheden er heel ongunstig. Het land was bedekt met een dikke ijslaag, zoals tegenwoordig het geval is in Groenland.

De eerste mensen die na het smelten van het landijs Finland zijn binnengetrokken, waren wel al vertegenwoordigers van de moderne mens (*Homo sapiens*), maar zij leefden nog in het stenen tijdperk. Zij

bewerkten stenen om er gebruiksvoorwerpen of speerpunten van te maken.

In 1996 werd een merkwaardige ontdekking gedaan in een grot, de Wolfgrot (Susiluola) in de gemeente Kristiinankaupunki. Dit heeft de veronderstelling dat Finland pas bewoond is na de laatste ijstijd, aan het wankelen gebracht. Kristiinankaupunki ligt ongeveer halverwege de steden Pori en Vaasa, niet zo ver van de Finse westkust.

Wat is er gebeurd? In 1995 werd het besluit genomen om van de Wolfgrot, die met een oppervlakte van ongeveer 400 m² de grootste grot in Finland is, een toeristische attractie te maken. Hiervoor moest eerst wel een grote hoeveelheid

54

Kristiinankaupungin Susiluolan mysteeri

Johdanto

Vielä äskettäin oletettiin, että nykyään Suomeksi kutsumamme alue sai ensimmäiset asukkaansa vasta viimeisen jääkauden jälkeen, 10 000–11 000 vuotta sitten. Tämä niin sanottu Veiksel- eli Würm-jääkausi, joka kesti noin 100 000 vuotta, oli elämälle hyvin epäsuotuisaa aikaa. Maa oli paksun jäätikön peitossa, kuten nykyään Grönlannissa.

Ensimmäiset ihmiset, jotka saapuivat Suomeen mannerjään sulettua, olivat jo nykyihmisiä (*Homo sapiens*), mutta he eli-vät vielä kivikautta. He valmistivat käytössineitä ja nuolenkärkiä kivistä.

Vuonna 1996 Kristiinankaupungin alueella sijaitsevasta Susiluolasta tehtiin merkittävä löytö. Se horjutti käsitystä, jonka

mukaan Suomeen on tullut asutusta vasta vimeisen jääkauden jälkeen. Kristiinankaupunki sijaitsee suurin piirtein Porin ja Vaasan puolivälissä lähellä länsirannikkoa. Mistä oikein oli kyse? Noin 400 neliömetrin suuruisesta Susiluolasta, joka on Suomen suurin luola, päättetiin vuonna 1995 tehdä turistinähtävyys. Sitä varten luola pitäti ensin tyhjentää sinne kertyneestä hiekasta ja kiviaineksesta. Kaivutyöt aloitettiin toukokuussa 1996.

Jo aikaisemmin harrastelijageologi ja -arkeologi Kalervo Uusitalo oli ehdottanut, että luolassa tehtäisiin ensin arkeologinen tutkimus. Useimmat asiantuntijat eivät olleet ottaneet esitystä vakavasti. Kalervo Uusitalo onnistui kuitenkin taivuttamaan geologi Heikki Hirvan tutustumiskäyn-

zand en stenen worden verwijderd, waarmee de grot gedeeltelijk was opgevuld. Met de graafwerkzaamheden werd begonnen in mei 1996. Maar al voor die tijd had een amateur geoloog/archeoloog, Kalervo Uusitalo, er op aangedrongen om eerst een archeologisch onderzoek te doen. Dit idee werd door de meeste wetenschappelijke experts niet serieus genomen. Toch slaagde Kalervo Uusitalo er in om de geoloog Heikki Hirvas zo ver te krijgen om voorafgaand aan de werkzaamheden een bezoek te brengen aan de grot in januari 1996.

Nadat de graafwerkzaamheden waren begonnen, werd in de loop van de zomer van 1996 in de Wolfgrot een steen gevonden met duidelijke kenmerken van een artefact, i.e. een steen die door mensen is bewerkt om er een gebruiksvoorwerp van te maken. Heikki Hirvas heeft vervolgens contact opgenomen met diverse geologische en archeologische organisaties in

Exakte ligging van de Wolfgrot in Finland. | Susiluolan sijaintipaikka.

nille luolaan tammikuussa 1996 ennen töiden aloittamista.

Kaivutöiden käynnistytyä Susiluolasta löydettiin kesällä 1996 kivi, jossa oli selvät artefaktin tunnusmerkit eli ihmiset olivat työstäneet sen tarvekalukseen. Heikki Hirvas otti yhteytä suomalaisiin geologian ja arkeologian alan laitoksiin. Vuonna 1997 Museovirasto, Geologian tutkimuskeskus, Helsingin yliopiston geotieteiden ja maantieteen laitos sekä Luonnonterteellinen keskuskulttuuri aloittivat luolaa koskevan yhteistyöhankkeen. Kaivauksia jatkettiin tiiviissä yhteistyössä laitosten kokoaman tutkimusryhmän kanssa. Seuraavina vuosina Susiluolasta löydettiin vielä suuri määrä kiviä, jotka ovat mahdollisesti ihmisten muokkaamia.

Wandelpad naar de Wolfgrot. | Susiluolle vievä polku.

Finland. In 1997 is een samenwerkingsprogramma begonnen van *Museovirasto* (Nationale Antiquiteitencommissie), *Geologian Tutkimuskeskus* (Centrum voor Geologisch Onderzoek), *Geotieteiden ja Maantieteen Laitos Helsingin Yliopisto* (Geologische en Aardrijkskundige Afdeling van de Universiteit van Helsinki) en *Luonnonterteellinen Keskuskulttuuri* (Centraal Natuurhistorisch Museum). Verdere graafwerkzaamheden zijn uitgevoerd in nauwe

Ingang van de Wolfgrot (Susiluola) in de gemeente Kristiinan-kaupunki. | Kristiinankaupungin Susiluolan suuaukko.

Susiluola ja sen kerrostumat

Susiluola on noin 18 metrin levyinen, 25 metrin syvyinen ja 1,8–2,2 metrin korkuinen. Luolan suuaukko on noin 1,5 metrin korkuinen ja 12 metrin levyinen. Luolan iäksi arvioidaan yli 2,6 miljoona vuotta. Luolat ovat Suomessa harvinaisia. Tämä johtuu maaperän kivialleksesta, joka on

samenwerking met een Fins onderzoeks-team, dat door de samenwerkende instituten is samengesteld. In de volgende jaren zijn nog een groot aantal stenen in de Wolfgrot gevonden die mogelijkerwijs door mensen zijn bewerkt.

Algemene gegevens over de Wolfgrot en de daar aanwezige sedimenten

De Wolfgrot is ongeveer 18 meter breed, 25 meter lang en 1,8 tot 2,2 meter hoog. Er is een opening naar buiten die ongeveer 1,5 meter hoog is en 12 meter breed. De ouderdom van de grot wordt geschat op meer dan 2,6 miljoen jaar.

Grotten zijn zeldzaam in Finland, wat te maken heeft met het type gesteente, dat over het algemeen heel hard is en maar langzaam verweert. De Wolfgrot is ontstaan doordat in het rotsmassief, de Pyhämäki berg, waarvan het gesteente bijna 2 miljard jaar oud is, een horizontale breuk is onstaan die in de loop van duiz-

yleensä hyvin kovaa ja rapautuu vain hi-taasti. Susiluola on syntynyt Pyhämäen lähes 2 miljardia vuotta vanhaan kalliope-rään tulleesta vaakasuorasta halkeama-ssta, jota rapautuminen on vuosituhsien kuluessa leventänyt.

Tähän menevässä Susiluolasta on löydetty noin 800 kiveä, joita suomalainen tutki-musryhmä pitää artefakteina. Osa näistä on iskoksia, kivistä hakattaessa irronneita sirpaleita.

Artefakteiksi oletetut Susiluolan löydö-kset muistuttavat jossain määrin ns. Mou-stier-kultuurin artefakteja. Moustier yhdistetään neandertalinhisiin (*Homo neanderthalensis*), joita asui viime jääkauden aikana ja jo sitä ennen Euroopassa, Aasiassa ja Lähi-idässä. Tekniikka, jota Su-siluolan asukkaat käyttivät lohkoessaan kivistä siruja, vaikuttaa kuitenkin yksin-kertaisemmalta kuin neandertalinhis-ten yleensä käyttämä menetelmä.

zenden jaren door erosie is verbreed.

Tot nu toe zijn in de Wolfgrot ongeveer 800 stenen voorwerpen gevonden die door het Finse onderzoeksteam worden gezien als artefacten. Hier zijn ook schilfers bij, die van de stenen zouden zijn afgeslagen.

De veronderstelde artefacten uit de Wolfgrot zouden een zekere gelijkenis vertonen met artefacten uit de Mousterien cultuur. Dit is de cultuur van de Neanderthaler mensen (*Homo neanderthalensis*), die tijdens de laatste ijstijd en ook nog wel daarvoor, hebben geleefd in Europa, Azië en het Midden-Oosten. Maar de techniek die de bewoners van de Wolfgrot hebben toegepast om schilfers van de stenen af te slaan, lijkt simpeler te zijn dan algemeen werd toegepast door de Neanderthalers.

De onderzoekers hebben in de grot zes lagen sediment gedefinieerd. De bovenste laag is gevormd na de ijstijd en is ongeveer 8.000 jaar oud.

Tutkijat ovat määrittäneet luolasta kuusi maakerrostumaa. Ylin kerros on muodostunut jääkauden jälkeen ja se on noin 8000 vuoden ikäinen.

Sen alla on kaksi hiekkakerrosta, jotka voi-daan yhdistää luolan läheisyydessä olleeseen hiekkarantaan. Viimeisen ja toiseksi viimeisen jääkauden väisen kauden, noin 11 000 vuotta kestäneen Eem-interglasi-aalin aikana keskimääräinen lämpötila Su-siluolan ympäristössä oli viitisen astetta nykyistä korkeampi. Merenpinta oli tuoloin 4–6 metriä korkeammalla kuin nykyi-ään, ja luola oli todennäköisesti rannikon tuntumassa. Tutkijat eivät ole yksimielisiä siitä, pysyikö Susiluola aina merenpinnan yläpuolella vai jäikö se joskus veden alle. Tilanne on nykyään melko lailla erilainen. Luolan suu on nyt nimittäin 116 metriä merenpinnan yläpuolella. Tässä yhtey-dessä on otettava huomioon, että jääkau-sien aikana maaperää painoi kilometrien

Hieronder bevinden zich twee zandlagen die geassocieerd kunnen worden met een zandstrand dat in de buurt van de grot zou hebben gelegen. Tijdens het Eem-Interglaciaal, de periode tussen de voorlaatste- en laatste ijstijd, die ongeveer 11.000 jaar heeft geduurd, was de gemiddelde temperatuur in het gebied rond de Wolfgrot ongeveer 5 graden C. hoger dan tegenwoordig het geval is. In die periode was bovendien de zeespiegel 4 tot 6 meter hoger dan de huidige zeespiegel en de grot lag waarschijnlijk dichtbij een kust. Hierbij verschillen de wetenschappers van mening of de Wolfgrot destijds altijd boven, of misschien ook soms wel beneden het zeeniveau heeft gelegen. Dit is nogal een verschil met de tegenwoordige situatie. De opening van de grot ligt momenteel 116 meter boven zeeniveau. In dit verband moet er rekening mee gehouden worden dat tijdens ijstijden, door het gewicht van de kilometers dikke ijslaag, er

paksuinen jäapeite ja maa oli painunut huomattavasti merenpintaan nähden. Luola on kuitenkin ilmiselvästi kestäänyt mannerjään paineen romahtamatta.

Neljäs kerros on luolan vanha pohja, joka lienee noin 100 000 vuotta vanha. Tämä arvio perustuu ns. termoluminenssitekniikkaan. Sen avulla voidaan mitata, miten kauan aine ei ole enää ollut altistuneena auringonvalolle. Tästä kerrostumasta on löydetty eniten artefakteja.

Kolme alinta kerrosta koostuvat etupäässä hiekasta ja sorasta ja ne ovat vielä vanhempia. Niistä on löytynyt siitepölyhiukkasia, jotka ovat peräisin alueella Eem-interglasiaalin aikana kasvaneista kasveista.

Lisäksi luolasta on löytynyt tuhkajäänteitä, jotka viittaavat tulen käyttöön. Valitettavasti tästä materiaalia ei ole ollut mahdollista ajoittaa.

een aanzienlijke verlaging is geweest van het land ten opzichte van de zeespiegel. Maar de grot heeft de druk van het landijs kennelijk goed doorstaan en is niet ingezakt.

Een vierde laag is een oude bodem van de grot die ongeveer 100.000 jaar oud zou zijn. Deze schatting is gebaseerd op de z.g. thermoluminescence techniek. Hierbij kan gemeten worden hoe lang een substantie niet meer bloot heeft gestaan aan zonlicht. Hierin zijn de meeste mogelijke artefacten gevonden.

De onderste drie lagen bestaan hoofdzakelijk uit zand en gravel en zijn nog ouder. Hierin zijn stuifmeelkorrels agetroffen van planten die in het Eem-Interglaciaal in de regio voorkwamen.

Verder zijn er asresten gevonden die wijzen op het gebruik van vuur in de grot. Jammer genoeg was het niet mogelijk om dit materiaal te dateren.

Neandertalinhiset (*Homo neanderthalensis*)

Neandertalinhiset ovat maapallolta hävinnyt ihmislaji, jonka ensimmäiset jäljet ovat peräisin noin 180 000 vuoden takaa ja joka kuoli sukupuuttoon noin 30 000 vuotta sitten. Neandertalilaiset eivät ole nykyihmisen (*Homo sapiens*) suuria esivanhemppia. Todennäköisimmin teorian mukaan neandertalilaiset polveutuivat heidelberginhmisistä (*Homo heidelbergensis*), jotka elivät 500 000–200 000 vuotta sitten. Heidelberginhminen katsotaan nykyihmisen esivanhemmaksi.

Neandertalilaiset olivat luultavasti ensimmäisiä suurristaan pyytäviä ihmisiä. He käyttivät kivistä valmistettuja työkaluja, niin sanottuja Levalloisin työkaluja. Kiveä hakattiin niin kauan, että siihen saatii leveä, tasainen pinta. Lopuksi yläpintaan kohdistettiin kova isku, jolloin kivistä lohkesi suuri pala. Levalloisin työkaluja kä-

De Neanderthalers (*Homo neanderthalensis*)

De Neanderthalers vertegenwoordigen een uitgestorven mensensoort die ongeveer 180.000 jaar geleden voor het eerst voorkwam en rond 30.000 jaar geleden is uitgestorven. Het zouden geen directe voorouders zijn van de moderne mens, *Homo sapiens*. Volgens de meest gangbare theorie zouden zij zijn voortgekomen uit *Homo heidelbergensis*, die leefde tussen 500.000 en 200.000 jaar geleden. *Homo heidelbergensis* wordt wel als een voorouder van *Homo sapiens* gezien.

Waarschijnlijk waren de Neanderthalers de eerste mensen die op groot wild jaagden. Zij bedienden zich van stenen werktuigen, de zogeheten Levallois-werktuigen. Hierbij werden stukken van stenen afgehakt, net zolang totdat ze een brede, vlakke vorm hadden. Vervolgens gaf de maker een harde klap op de bovenkant van de steen en sloeg er zo een groot

stuk af. Ze gebruikten de Levallois-werktuigen om vlees en plantaardig voedsel te snijden en misschien ook als speerpunt.

In Midden- en Zuid-Europa zijn op verschillende plaatsen beenderen en/of artefacten van *Homo heidelbergensis* en *Homo neanderthalensis* gevonden. In Nederland zijn artefacten van Neanderthalers aan het maaiveld (dus aan de grondoppervlakte) gevonden in Assen, in Mander in Overijssel en in de omgeving van Hilversum. Bovendien zijn een schedelfragment en een botfragment bij de Zeeuwse kust opgezogen bij zandwinning uit de Noordzee. In de omgeving van Woerden en Maastricht zijn artefacten gevonden die ouder zijn dan 370.000 jaar en misschien zijn toe te schrijven aan *Homo heidelbergensis*.

Of de mogelijke bewoners van de Wolfsgrot in Finland tot 'echte' Neanderthalers zijn te rekenen, blijft onzeker. In ieder geval lijken zij minder bedreven te zijn

Gebied waar fossielen van Neanderthalers zijn gevonden. |

Alue, jolta on löytynyt neandertalinhmisen jälkiä.

tettiin lihan ja kasvimateriaalin leikkaamiseen ja ehkä myös nuolenkärjiksi.

Keski- ja Etelä-Euroopasta on löydetty useista paikoista heidelberginhmistä ja neandertalinhmistä luita ja artefakteja. Alankomaissa neandertalilaisten artefakteja on löytynyt pintamaasta Assenista, Overijsselin Manderista sekä Hilversumin lähistöltä. Lisäksi Zeelandin rannikolta on

Reconstructie van Neanderthalers. | Neandertalinhmisten rekonstruktio.

löydetty hiekanimun yhteydessä kallon kappale ja luunpalanen. Woerdenin ja Maastrichtin ympäristöstä on tavattu yli 370 000 vuotta vanhoja artefakteja, jotka mahdollisesti ovat peräisin heidelberginhmisiltä.

On epävarmaa, voidaanko Susiluolan mahdolliset asukkaat lukea "oikeisiin" neandertalinhmisiin. Joka tapauksessa he näyttävät työstääneen kiviä vähemmän

geweest in het bewerken van stenen dan de Neanderthalers in Midden- en Zuid-Europa. Hier kunnen natuurlijk allerlei theorieën op worden losgelaten. Waren het misschien voorgangers van de Neanderthalers? Sommige Finse onderzoekers suggereren zelfs dat zij tijdens een warme periode in de loop van de voorlaatste ijstijd in de Wolfsgrot zouden hebben gebivakkeerd. Dat zou dus nog langer geleden zijn dan het Eem-Interglaciaal, dus langer geleden dan 130.000 jaar.

Kritiek op het onderzoek

Er zijn verschillende wetenschappers die vraagtekens zetten bij de hypothese dat Neanderthalers, of primitieve mensen verwant aan Neanderthalers, daadwerkelijk hebben verbleven in de Wolfsgrot. In de eerste plaats spreken zij er hun twijfel over uit dat in de Wolfsgrot artefacten zijn gevonden. De stenen die door het Finse onderzoeksteam als artefacten zijn aan-

Reconstructie van *Homo heidelbergensis*. | Heidelbergin ihmisen rekonstruktio.

gemerkt, zijn in hun ogen natuurlijke stenen. Verder leggen zij er de nadruk op dat de veronderstelde artefacten uit de Wolfsgrot maar weinig gelijkenis vertonen met artefacten uit de Mousterien cultuur van de Neanderthalers. Een ander punt van kritiek is dat de grot tijdens het Eem-Interglaciaal onder water zou hebben gestaan en onbewoonbaar zou zijn geweest.

Twee wetenschappers uit het Finse onderzoekstream, Hans-Peter Schultz en Tapani Rostedt hebben in 2008, in een publikatie in het tijdschrift Fennoscandia Archaeologica, deze negatieve commentaren een voor een weerlegd (of proberen te weerleggen).

kuin Keski- ja Etelä-Euroopan neandertalilaiset. On tietysti houkuttelevaa kehitellä kaikenlaisia teorioita. Olivatko Susiluolan asukkaat mahdollisesti neandertalinimistien edeltäjiä? Eräät suomalaiset tutkijat ovat jopa esittäneet, että nämä ihmiset ovat voineet asua Susiluolassa toiseksi viimeisen jääkauden aikaisen lämpimän jakson aikana. Tämä olisi siis vielä aikaisemmin kuin Eem-interglasiaalikaudella 130 000 vuotta sitten.

Tutkimuksen kohdistunut kriitikkiä

Monet tutkijat ovat kyseenalaistaneet hypoteesin, jonka mukaan Susiluolassa on todella asunut neandertalilaisia tai heidän sukuisaan primitiivisiä ihmisiä. Näiden tutkijoiden mukaan ei ensiksikään ole varmaa, että Susiluolasta löytyneet kivet olisivat ihmisen muokkaamia. Kivet, joita suomalainen tutkijaryhmä pitää artefakteina, ovat kriitikkojen silmissä luonnon-

kiviä. Lisäksi nämä tutkijat korostavat, että artefakteiksi väitetty Susiluolan löydökset muistuttavat kovin vähän neandertalinimistien Moustier-kulttuurin esineitä. On myös väitetty luolan olleen Eem-interglasiaalin aikana veden alla, eikä siellä siten olisi voinut olla asutusta.

Kaksi suomalaisen tutkimusryhmän tiedemies, Hans-Peter Schultz ja Tapani Rostedt, julkaisivat vuonna 2008 Fennoscandia Archaeologica -lehdessä artikkelin, jossa he kumosivat tai ainakin yrityivät kumota kaikki nämä vastavätteet.

Johtopäätös

En ole arkeologi enkä pysty mitenkään arvioimaan, ovatko löydetyt kiven ihmisen muovaamia vai eivät. Minusta ei kuitenkaan tunnu kovin mahdottomalta, että Suomessa on asunut Eem-interglasiaalin aikana neandertalilaisia tai heidän sukuisaan ihmisiä. Kausi kesti suhteellisen pitkään, 11 000

Conclusie

Ik ben geen archeoloog en kan op geen enkele manier inschatten of stenen wel of niet door mensen zijn bewerkt. Toch lijkt het mij helemaal niet zo onwaarschijnlijk dat tijdens het Eem-Interglaciaal Neanderthalers, of mensen die aan de Neanderthalers zijn verwant, in Finland hebben geleefd. Deze periode duurde relatief lang, 11.000 jaar, en het klimaat was er veel warmer dan tegenwoordig. Een grot is in Finland een zeldzaamheid en lijkt een aantrekkelijk onderkomen te zijn geweest voor deze oermensen.

Tot nu toe zijn in Scandinavië en Finland geen sporen van Neanderthalers gevonden. Toch ligt de meest noordelijke vondst, in Byzovaya in de Oeral, op de zelfde breedtegraad als IJsland en dat is noordelijker dan Kristiinankaupunki. Mogelijke sporen, zoals artefacten, zijn in Noord-Europa waarschijnlijk op de meeste plaatsen 'gewist' door het zware

vuotta, ja ilmasto oli paljon lämpimämpi kuin nykyisin. Luolat ovat Suomessa harvinaisia, ja ne ovat varmasti olleet houkuttelevia asuinpaikkoja alkuihmisille.

Tähän mennessä Pohjoismaista ei ole löytynyt lainkaan neandertalin ihmisten jälkiä. Kuitenkin pohjoisin löydös Byzovajassa Uralilla on Islannin leveysasteilla ja siis Kristiinankaupunkia pohjoisempaan. Raskas mannerjää on Pohjois-Euroopassa luultavasti pyyhkinyt useimmilla paikoilla artefaktien kaltaiset mahdolliset jäljet pois. Susiluolan tilanne on tältä osin aivan ainutlaatuinen, koska sen interglasiaalikaudella muodostuneet kerrostumat ja niissä olevat mahdolliset artefaktit jäävät 100 000 vuoden ajaksi rauhaan luolan pohjalle. Jännittäävä nähdä, mitä tietoa tulevaisuus tuo tullessaan!

Arnold Pieterse

käännös: Leena Määttänen

landijs. De situatie in de Wolfgrot is, wat dat betreft, heel uniek geweest omdat de sedimenten daar, inclusief mogelijke artefacten, na te zijn gevormd of geproduceerd tijdens het Eem-Interglaciaal, gedurende 100.000 jaar ongestoord op de bodem van de grot zijn achtergebleven.

Het blijft spannend!

Arnold Pieterse

Literatuur

Norrman, Ralf (1999). *Wolf Cave - Susiluola - Vargrottan. A pre-ice age archeological find in Lappfjärd, Finland. Republished in 2005 at http://sydaby.eget.net/eng/wolf/wolf_ralf.htm.*

Schultz, H.-P. and Rostedt, T. (2008). *Debating Susiluona - Some commentary. Fennoscandia Archaeologica 25, p. 73-82.*
Schulz, H.-P., Eriksson, B., Hirvas, H., Huhta, P., Jungner, H., Purhonen, P., Tuija, P. en Tuija, R. (2002). *Excavations at Susiluola Cave. Suomen Museo 2002, p. 5-45.*

Kirjallisuus

Norrman, Ralf (1999). *Wolf Cave - Susiluola - Vargrottan. A pre-ice age archeological find in Lappfjärd, Finland. Julkaistu uudelleen 2005 sivustolla http://sydaby.eget.net/eng/wolf/wolf_ralf.htm.*

Schultz, H.-P. ja Rostedt, T. (2008). *Debating Susiluola - Some commentary. Fennoscandia Archaeologica 25, s. 73-82.*
Schulz, H.-P., Eriksson, B., Hirvas, H., Huhta, P., Jungner, H., Purhonen, P., Tuija, P. ja Tuija, R. (2002). *Excavations at Susiluola Cave. Suomen Museo 2002, s. 5-45.*

Belangrijke adressen

In Nederland - Alankomaissa

Ambassade van Finland
Suomen suurlähetystö
Groot Hertoginnelaan 16
2517 EG Den Haag
tel: 070-346 9754
fax: 070-3107174
info.haa@formin.fi
www.finlande.nl

Finse Zeemanskerk
Suomen Merimieskirkko
's-Gravendijkwal 64
3014 EG Rotterdam
010-436 6164
www.merimieskirkko.be/nl_index_fi.html

Finse Zaterdagschool
Suomalainen
Lauantaikoulu
Suomen Merimieskirkko
's-Gravendijkwal 64
3014 EG Rotterdam
informatie - tiedustelut:
www.lauantaikoulu.nl

Finnish Dutch Trade Guild
p/a Patrice van der Heiden
Musholm 149
2133 HR Hoofddorp
www.fdtg.eu

Cultureel attaché
van de VNF
Alexander van Hoboken
Maanstraat 29
6543 VR Nijmegen
024-3783024
avanhoboken@yahoo.com

Finse school -
Suomikoulu
The American School
of the Hague
Rijksstraatweg 200
2241 BX Wassenaar
informatie - tiedustelut:
Kirsti Vaaranmäki, voorzitter
opettajat@suomikoulu.nl
www.suomi-koulu.nl

In Finland - Suomessa

Nederlandse Ambassade
in Finland:
Erottajankatu 19B,
FI-00130 Helsinki,
tel: +358-(0)9-228920
fax: +358-(0)9-22892228
nlgovhel@kolumbus.fi
www.netherlands.fi

Nederlandse Vereniging
in Finland
Secretariaat Vetelaisenkuja
390540 Oulu
secretariaat@nederlandsvereniging.fi
www.nederlandsevereniging.fi

Foto | kuva Daniël Loos

Word lid! | Liity jäseneksi!

Naam | Nimi _____

Voorletters | Kutsumanimi _____

Man|Mies / Vrouw|Nainen *

*doorhalen wat niet van toepassing is | *poista toinen, jätä vain oikea vaihtoehto

Adres | Osoite _____

Postcode | Postinumero _____

Woonplaats | Asuinpaikka _____

E-mail _____

Telefoonnummer | Puhelinnumero _____

Datum | Päivämäärä _____

Aanmelding als lid 'Vereniging Nederland-Finland':
Uw aanmelding kunt u naar onderstaand postadres
sturen of per e-mail naar: info@vnf.nu.

Ilmoittautumisen Alankomaat-Suomi Yhdistyksen
jäseneksi voit lähettää postitse allaolevan osoit-
teeseen tai sähköpostitse osoitteeseen: info@vnf.nu

62

Secretariaat Vereniging Nederland-Finland

Karthuizerlaan 30

6042 NB Roermond

Voor vragen: 06-55 80 21 20, info@vnf.nu

Zo spoedig mogelijk na ontvangst van uw aanmelding sturen wij u een bevestiging met een nummer van Aviisi, de brochure 'Finland in Nederland' en de contributierekening. Nadat wij u als lid hebben ingeschreven ontvangt u automatisch het eerst volgende nummer van ons verenigingsmagazine 'Aviisi'. De contributie bedraagt per jaar (1 januari tot en met 31 december) voor VNF-leden € 27,-. Contributie bedraagt voor bedrijfsleden € 79,- (incl. weblogo).

De statuten van de vereniging kunt u op onze website (www.vnf.nu) onder 'De Vereniging' vinden. Met uw aanmelding accepteert u onze statuten. Heeft u geen internet dan sturen wij graag op uw verzoek een exemplaar toe.

Mahdollisimman pian ilmoittautumisenne jälkeen lähetämme teille postissa vahvistuksen ja liitteenä kappaleen Aviisi-lehtämme, esitteen 'Suomi Alankomaissa' sekä jäsenmaksulaskun. Kun olet ilmoittautunut jäseneksemme, saat heti seuraavaksi ilmestynyt yhdistyksen jäsenlehdet 'Aviisin' numeron. Jäsenmaksu on vuodessa (1. tammikuuta - 31. joulukuuta). Jäsen sekä samassa taloudessa asuva partneri ja alle 18 vuotiaat lapset 27,- euroa ja yritysjäsen 79,- euroa (sisältää weblogon).

Nettisivultamme www.vnf.nu alaotsikosta «Yhdistys» löydät yhdistyksen säännöt. Ilmoittautuessasi jäseneksi samalla hyväksyt nämä säännöt. Huom. Säännöt ovat toistaiseksi vain hollanninkielellä (Statuten).

the scliethoff group

*World wide heavy lift
and project transportation*

Radarweg 36
1042 AA Amsterdam
The Netherlands

P.O. Box 409
1000 AK Amsterdam
The Netherlands

Tel: +31 (0)20 4488 400
Fax: +31 (0)20 4488 500
E-mail: gogracht@scliethoff.com
Internet: www.scliethoff.com

Rokade Advies B.V.

Fiscalisten/Verolakimiehet
Juristen/Lakimiehet
Administrateurs/Kirjanpitäjät

Maaskade 159a
3071 NR Rotterdam

Phone: 010 – 265 19 90
Fax: 010 – 265 04 30

Website: www.rokade.org
Email: info@rokade.org

